

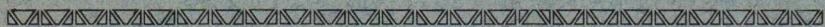
4026/1909. B4

ÁZ IGLÓI

ÁG. HITV. EVANGELIKUS EGYHÁZKÖZSÉGNEK

ÉVKÖNYVE

AZ 1908. ÉVRŐL

JAHRESBERICHT

DER

EVANG. KIRCHENGEMEINDE AUG. CONF.

ZU IGLÓ

ÜBER DAS JAHR 1908.

SZERKESZTETTE:
DR. WALSER GYULA
LELKÉSZ.

IGLÓ, 1909.

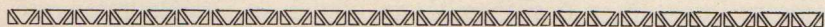
SZEPESI LAPOK NYOMDAVÁLLALAT.

AZ IGLÓI
ÁG. HITV. EVANGELIKUS EGYHÁZKÖZSÉGNEK

ÉVKÖNYVE

AZ 1908. ÉVRŐL

JAHRESBERICHT

DER

EVANG. KIRCHENGEMEINDE AUG. CONF.

ZU IGLÓ

ÜBER DAS JAHR 1908.

SZERKESZTETTE:
DR. WALSER GYULA
LELKÉSZ.

IGLÓ 1909.
SZEPESI LAPOK NYOMDAVÁLLALAT.

Tisztelt Egyháztagok!

Változásokban gazdag, ideges jellegű korunk kevés alkalmat nyújt úgy az egyesnek, mint a közösségnek a csendes önmegfigyelésre, az üdvös elmélkedésre s a visszapillantásra, melyekből tanulságot meríthet, intéseket nyerhet a jövőre nézve az egyes ép úgy, mint a közösség. S mily szükségesek az ily nyugodalmak! Égető szüksége a lelkiismeretnek, különösen a keresztyén emberének, hogy Urának, Istenének beszámoljon sáfárkodásáról, idejének, tehetségeinek s erőinek felhasználásáról. Különösen égető szükség ez mindenütt valahol ama felemelő, de alázatosságra indító keresztyén tudat él az emberek lelkében, hogy mindnyájan Istennek sáfárai vagyunk, sáfárai a nekünk adományozott testi-lelki javaknak, sáfárok, kiktől egyszer majdan csak egy követeltetik, hogy mindenkiben hűeknek találtassunk.

Igy lelkiismeretbeli szüksége a keresztyén gyülekezetnek, — mindegy, bármily alakban teszi azt — hogy időről-időre megálljon Ura Istene előtt s számot tegyen sáfárkodásáról. Mindenekelőtt az egyháznak, mely — bár világiasan gondolkozó korunkban sokaknak úgy látszik — nem csupán jogilag szervezett közösség, hanem és főleg a hívők gyülekezete, Isten titkainak sáfára, Istennek ama városa, melynek falai között az Ige s a szentségek kiapadhatlan forrása fakad.

Minél értékesebbek a reá bízott javak, annál nagyobb a felelősség, annál szükségesebb a számadás. Ily értelemben veendő gyülekezetünk ezen évkönyve is. Lehető hű képét akarja festeni mult évi sáfárkodásunknak, nem oly célból, hogy tündököljék a kívülállók előtt s önelégedettséget teremtsen a felett: mennyit tettünk, hanem inkább mennyit tehattünk volna, ha nagyobb hit, több világosság, több szeretet lakoznék közöttünk.

Kétszeresen nehéz azoknak munkássága, kik a gyülekezet javát előmozdítani hivatvák korunkban, midőn az egyház iránt való meleg érdeklődés, a gyülekezettel való együttérzés gyakran csak egyesekre szorítkozik s midőn szigoruan egyházi kérdések iránt kevés az érdeklődő szeretet. Ily időkben az évkönyvnek még az a fontos feladat is jut, hogy azok szívét is felmelegítse, kik máskülönben közönyösen haladnak el egyházi, hitbéli s gyülekezeti kérdések mellett.

Ha visszatekintünk az elmúlt 1908. évre, hálatelt szívvel a Mindenható iránt azt kell vallanunk: a szeretet, a jótékony-ság, az egyház és iskola iránti buzgóság s közvetve a haza oltárán fenségesen lobogott az adakozás tüze. Gyülekezetünk oly alapítványoknak, hagyományoknak jutott birtokába, melyek megható bizonyosságai annak, hogy közöttünk nem halt ki még az idealismus, a szülőföldről való hálás ragaszkodás s a nemes áldozatkészség.

Mindenekelőtt felemlitendő az évkönyvünk közigazgatási részében célját illetőleg részletesen ismertetett »*Loisch Eduárd és Ottilia szül. Melczer*«-féle két 10000 koronás alapítvány. Mily nemes cselekedete egy köztisztületben álló ősz férfunak! Munkás élete végén visszatekint szülőföldjének azon két gyülekezetére, melyhez gyermek- és ifjúkora legszebb szálai fűzik őt, s Istenben boldogult feleségét s nagylelkű adományokat oszt ki a kettő között. Gyülekezetünkről sem akart megfeledkezni, a hű feleség gyülekezetéről, hol közel 53 éve egy életre szóló szövetséget kötöttek s ahol a megdicsőült hitves forrón szeretett szülei síri álmukat alusszák. Legyen a nemes adakozó életalkonya áldott mindazok részéről, kikre ily módon gondolt; ércnél maradandóbban lesz bevésve neve, emléke gyülekezetünk történetében s az egyháztagok szívében.

Az egyházhoz való hű szeretetről tesz tanubizonyságot *Schwartz Vilma* hagyatéka is. Szülői házat hagyta örök birtokul gyülekezetünkre s így még halálában is megmutatta, mily méltó unokája a néhai kiváló iglói lelkésznek és tiszakerületi superintendensnek, Pákh Mihálynak. Nehéz betegség a házhoz láncolta, távol élt a világ zajától, sokan bizony alig ismerték, még kevesebben sejtették, mily nemes lélek lakozott

ezen édes anyja halála után teljesen remetévé vált egyháztagban.

Testi bajtól gyötörten s az élet csalódásaitól meg nem kimélve csak az az egy kívánsága volt, hogy szülei házáat, mint szívének egy ereklyéjét egyházközségének hagyhassa. Annak titkát, hogy e cél érdekében mennyit nélkülözött, magával vitte az örök életbe. Bizonytalán méltó nagy szeretetéhez, hogy volt földi otthonában, ha Isten is úgy akarja, diakonisszák és árvák is találjanak lakóhelyet.

E jóltevő adakozó emléke felé iktathatjuk a János jelenések könyvének azon mondását: »Tudom a te dolgodat és szeretetedet, szolgálatodat, hitedet, tűrésedet és cselekedeteidet.«

Az Úr segedelméből s az egyháztagok buzgósága folytán felnövekedett *diakonissza-alap* is busásan gyarapodott az elmúlt évben.

A testvéri szeretet, melynek gyengéd szálait még a sir sem tudja elszakítani, indította néhai *Posevitz Ottilia testvéreit*, hogy 2400 koronát adományozzanak az alapnak, amely tettükkel e nemes ügy iránt való meleg érdeklődésüknek fényes tanujelét adták. Legyen nemes tettük legszebb jutalma az a boldogító tudat, hogy a megboldogult szellemében cselekedtek s hathatósan előmozdították e nemes cél megvalósulhatását.

Hatalmasan gyarapodott a diakonissza-alap a május 6-án *Tirscher Irma urnő* által rendezett, ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült hangverseny folytán. Ha már maga a szép eredmény — 224.24 korona kiadás levonása után 485.22 korona volt a tiszta jövedelem — örvendetes jelenség, már azért is jóleső örömmel kellett üdvözölnünk e művészi estélyt, mert először s mindjárt ily méltó módon léptünk a diakonissza-üggyel a nyilvánosság elé. Bizonyára már akkor melegen dobogott sokaknak szíve ez eszméért, mely néhány hónap múlva testet öltött.

Ha e nagylelkű hagyományok és alapítványok gyülekezeti életünk napsugarai voltak s bátorító erőt adtak, nem szűköltünk gondok s mélyen a gyülekezet életébe vágó kérdések nélkül sem. Idetartozik főleg és elsősorban a már régebbi s folytonosan tartó nyomasztó *deficit* gondja, mely ellen gyüle-

kezetünk eleddig a rendelkezésére álló összes erők felhasználása ellenére is hiába küzdött. Ha az Ég Ura is úgy akarja, ezentul sikerülend elérnünk a bevétel s kiadás közötti egyensúlyt. E szép reményre feljogosít a gyülekezet bevételének szaporodása a Schwartz-féle hagyaték által, a Loisch Eduárd alapítvány kamatai, a tanítók III. ötödéves korpótlékának állami fedezése, s leginkább a városi segélynek 5000 koronányi fel-emelése.

Az imént felemlített segélyfelemelés kellemes alkalmat nyújt, hogy *Igló városának* e helyütt is legforróbb köszönetet mondjunk. Egy évszázadnál tovább támogatja városunk egyházközségünket kulturális feladatainak teljesítésében s e tekintetben most is hű maradt önmagához. Oly időben, midőn az államnak fokozódó követeléseivel szemben egyházközségünk anyagi ereje mindinkább elégtelennek bizonyul, városunk megértette az idők jeleit s méltányolván azon művelődési és anyagi előnyöket, melyekhez a lakosság az iskolák útján jut, egyházközségünk kérelmét hálás köszönetet érdemlő módon teljesítette.

Sok tapintatot és fáradságot igénylő feladat volt az 5 százalékos iskolaadó kérdésének megoldása. Gyülekezetünk kényszerhelyzetben volt: a tandíj megszüntetését az anyagi nehézségekkel küzdő egyházközség semmi esetre sem viselhette volna el, másrészt a tandíj megváltását az állam csak úgy eszközli, ha kimutatja a gyülekezet, hogy tagjai 5 százalékos iskolaadót fizetnek. Dicséretére válik egyházközségünk tagjainak, hogy átlátva a kényszerhelyzetben s meggyőződve arról, hogy az egyházközségi elnökség csak a gyülekezet javát akarja, — elhatározta az eleddig szokatlan iskolaadó kivetését, s ez által megmentette a gyülekezetet a tandíj elvesztésétől.

Egyházi életünkben fontos fordulópontot jelent december 6-ika: e napon alakult meg ugyanis a *diakonissza-nőegylet*. Sokaknak talán hosszúnak látszott az eszme felvetése s a szorgalmas gyűjtés óta eltelt várakozási idő, hogy az eszme megérjen, s legyőzve egyes előítéleteket az erre szolgáló alap Isten kegyelméből megszorodjék s a minden tekintetben szilárd bázison a biztos virágzás remélhető legyen.

A gimnázium terme zsufoolásig megtelt hölgyekkel, kik szivesörömet engedtek a lelkész meghívásának bebizonyítván ezzel, mily mély gyökeret vert máris a diakonissza-ügy iránt való nemes szeretet sziveikben.

A krisztusi szeretet lelke hatotta át a megjelenteket, mert hiszen e nemes eszme megvalósítására, a velük született kegyelmi adományok folytán, a nők hivatvák leginkább. A megjelentek szívélyes üdvözlése után a gyülekezet lelkésze előacást tartott a diakonia lényegéről, ecsetelte a diakonissza skoldalu, a testi, lelki és erkölcsi nyomor minden terére kiterjeszkedő működését, amig a diakonia történetének vázolása az idő rövidsége miatt más alkalomra maradt.

A tisztviselők választásánál *egyhangulag* megválasztottak:

Elnöknőnek: *özv. Senger Ágosta* úrnő. Alelnöknőnek: *Walser Gizella* úrnő.

Pénztárosnak: *Kintzler Inez* úrnő.

Jegyzőnek: *Thern László* úr.

A lelkész üdvözölvén a megválasztottakat, a tisztviselők nevében az elnöknő köszönte meg a feléjük irányuló bizalmat, s ígérte, hogy a nemes ügyet legjobb erejük szerint igyekeznek előmozdítani.

Tagok gyűjtésére kiküldetett 42 úrnő. Égető szükség volt az egylet alapítása, minek jele, hogy az összes jelenlévők beiratkoztak tagoknak. Fényes bizonyysága e ténynek továbbá azon örvendetes körülmény is, hogy az egyleti tagok száma ma 310, közöttük 39 alapító tag.

Az Úr szőlejének e fiatal hajtása növekedjék terebélyes fává, mely alatt minél többen nyerjenek vigaszt és enyhülést testi avagy lelki fájaldalmukban. Nagy a bizodalmunk, hogy e nemes ügy melegenérző vezetőkre van bizva. Vezessék az egyletet, nem tekintve e világ dolgait, hanem amaz isteni üdvözítőre, ki nem azért jött, hogy ő néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon.

Végül még csak egy az óhajtásunk: hogy a pozsonyi anyaegyház vezetőségének jóindulatából minél előbb azon szerencsés helyzetben lehessünk, hogy üdvözölhessük körünkben az első, s ha a Mindenható is úgy akarja, a lakosság

szélesebb rétegeinek szolgálendő második diakonisszát. Kivánjuk, hogy minél előbb láthassuk az öröm s még inkább a mély bánat óráiban hozott áldozatok áldó gyümölcseit szenvedő, elfelejtett s megfáradott embertársainkon.

Egyházi életünk közigazgatási tekintetben.

Egyházközségünk életéről közigazgatási tekintetben a gyűzőkönyvek alapján a következőkben számolunk be.

Azon határozat értelmében, mely szerint a máskor az év utolsó napjaiban tartatni szokott egyházközségi közgyűlés ezentúl január 6-án, epiphánias ünnepén tartassék — az ó és új évben elvégzendő tárgyak közötti határ nem vonható meg szigorúan.

Ezért a január 6-iki közgyűlés leginkább oly tárgyakkal foglalkozott, melyeket az 1907. év utolsó presbyteri gyűlése terjesztett elébe. *Fábry Győző* segédlelkész leköszönése és utódjának, *Becker Mihálynak* megválasztása tudomásul vétetett.

Hálás köszönettel, mély megilletődéssel vette tudomásul a közgyűlés azon nagylelkű alapítványt, melyet *Borbély Etelka szül. Klein* úrnő tett Istenben boldogult szülei emlékére. Az alapítvány 15000 korona értékben *Klein János Samu és neje* nevét viseli s oly célból tétetett, hogy annak kamataiból egy lelkész- avagy tanárjelöltnek lehetővé tétessék valamely külföldi egyetem látogatása, különösen a reformatió ős hazájában.

E nemes tett — korunkban, midőn a kegyelet, sajnos a szülők iránti is veszendőben van — lélekemelő bizonyága azon ténynek, hogy hála a kegyelem istenének, akadnak még nemes lelkek, kik az apostol fenséges szavai szerint — »a szeretet soha el nem fogy« — cselekszenek. Ehez drága hazai egyetemes egyházunk érdekében és szempontjából egy óhajást fűzünk: vajha akadna egyházközségünk családaiiban egy-egy ifjú, ki benső hajlamától indítatva Isten ígéje szolgálatát választaná élete feladatául, hogy e nemes alapítvány elérné fenséges célját s megközelítené a kegyes lelkű alapító intenióját, első-sorban szolgálván azoknak, kik a lelkészi hivatásnak szentelik

életüket. Különben pedig válják ez alapítvány egyetemes egyházunk javára, élvezze azt akár lelkész, akár tanárjelölt.

Egy bizottsági és presbyteri indítvány alapján ezután az egyházközségi közgyűlés rendezte *Dobó Adolf* és *Seltenreich Hugó* fizetését és felemelte az 1907. évi XXVII. tc. értelmében az elemi iskola négy tanítójának korpótlékát 1907. július 1-től számítva, 100 -100 koronáról 200—200 koronára.

A tárgyalás további folyamatában egyhangulag elfogadta a gyűlés azon indítványt, hogy egyházközségünk kérje fel Igló várost folyamodvány útján, emelné fel az eddig adott subventiót 5000 koronával és jóváhagyólag tudomásul vette az 1908. évre szóló költségelőirányzatot.

Végül elfogadta az egyházi közgyűlés azon presbyteri indítványt — tekintettel arra a körülményre, hogy az egyházközség szabályrendeletével szorosán összefüggő gimnáziumi szabályrendelet felsőbb hatósági megerősítést eddigelé nem nyert, — hogy tisztviselőinek mandátumát hosszabítsa meg 1909. január 6-ig és szavazzon nekik hálás köszönetet. Az egyház szolgálatában megöszült érdemdús felügyelőnek, *Top-scher György* kir. tanácsosnak abbeli kérelmét, hogy mentse fel őt felelősséggel-teljes állásától, osztatlan bizalommal és köszönetnyilvánítással viszonzza. Az Iglóról elköltözött, egyházunk körül nagy érdemeket szerzett ügyésze, *Soós László* helyébe *dr. Marschalkó Elemér* választatott meg egyhangulag.

A március 29-iki presbyteri gyűlésen, melynek összehívását az évi zárszámadások betérjesztése követelte, több az egyházi életet érintő bejelentés után a presbyterium örömmel értesült arról, hogy néhai *Posewitz Ottilia* testvérei nővérüknek a Diakonissza-alap javára tett 1000 koronás alapítványát 2400 koronával kiegészítették. A számvizsgáló bizottság ezen jelentése alapján az egyházi közgyűlésnek azon előterjesztés tétetett, hogy azt jóváhagyólag tudomásul vegye.

Az április 5-iki egyházközségi közgyűlés megindulva veszi tudomásul néhai *Posewitz Ottilia testvéreinek* 2400 koronás nagylelkű adományát, s a nemes jóltevők neveit jegyzőkönyvében megörökíti. Nemes jutalmuk legyen az a boldogító tudat, hogy a diakonia fenséges munkáját egyházközségünkben előmozdították,

A gyűlés ezután tudomásul vette az anyaegyházköztség, továbbá a leányegyházak: Iglóhollópatak és Illésfalú számadásait és *Langsfeld Géza* pénztárnoknak, *Rozlosnik Mihály* gondnoknak és *Késmárszky Gyula* tanítónak kiérdemelt köszönetének tolmácsolása mellett megadta a felmentvényt.

Osztatlan lelkesedéssel fogadta el a gyűlés a presbyterium azon indítványát, hogy saját körükben is támogassák egy az egész országra tervezett »*Országos Protestáns Szövetség*« egészséges és aktuális eszméjét, amit a jelenlevők belépési szándékuk kijelentésével, s azon határozattal bizonyítottak, hogy e szövetségnek az egyházközségben tagokat gyűjtenek. Sajnálattalunkra ez ügyben az illetők nem jutottak tovább a taggyűjtésnél, mert a sokatigérő bimbó ki nem nyílhatott.

Kiindulva eleinte azon szerencsés gondolatból, hogy a katolikus szövetséggel szemben, mely az egész országra kiterjeszti szálait, az elszórt és azért tehetetlen protestáns erőket szövetség alakjában össze kellene gyűjteni, e világos eszme határozottság hiánya miatt szintelen »Vallássegyenlőségi szövetséggé« változott. A lelkesedés ennek folytán lelohadt s számunkra csak az életrevaló eszme ujjaszületésének remény-sége maradt meg.

Végül a gyűlés tudomásul vette egyházközségünknek, mint az egyetemes magyar gyámintézet fiókegyletének múlt évi működéséről szóló jelentését.

A június 14-iki gyűlés főtárgyait képezte mindenekelőtt a gimnázium érdemekben gazdag tanárának, *Guhr Mártonnak* beadott lemondásának tudomásul vétele. Megválasztotta *Simonyi Győzőt* helyettes tanárnak s kiküldött egy bizottságot a gimnasiunai tanárok *lakbér felemelésének* elintézésére.

Az ugyane napra összehívott *egyházközségi közgyűlés* elhatározza az egyházmegyei elnökség megkeresését 3 egyházközségünk vagyonát képező föld eladhatása ügyében; mély sajnálattal tudomásul veszi *Guhr Mártonnak* nyugdíjba vonulását, ki 43 éven át működött gymnasiumunkban odaadó hűség-gel, egyházas s hazafias szellemben s kívánja: élvezze a hű munkás élete alkonyát zavartalan boldogságban, megörökíti érdemeit jegyzőkönyvileg.

Kegyeletes kötelességet teljesített ezután az egyházközség, jegyzőkönyvileg megörökítvén május 18-án elhunyt esperesének, *Weber Samunak* emlékét, ki a tudomány mezejének művelése által különösen történeti kutatásaival, hangyaszorgalmával s a mi minket legközelebb érint, fáradhatlan egyházi működésével mindenfelé ismert nevet vivott ki magának.

Végül kiküldötte a gyűlés a Felkán tartandó esperességi közgyűlésre követeit, s egy bizottságot, hogy az foglalkozék behatóan az ingyenes népoktatásról szóló törvénycikknek egyházunkat érintő folyományaival.

Az augusztus 9-iki presbyteri gyűlés a folyó ügyek elintézése után foglalkozott a »Klein János Samu és neje« féle ösztöndíj elsőízbeni odaitélésével s a Guhr Márton nyugdíjba vonulása folytán megüresedett latin-görög tanszék betöltésével. Az ösztöndíjat négy pályázó közül *Marcsek Andor* kapta meg; a tanári állásra vonatkozólag elhatározott, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszterium nevezze ki 4 pályázó közül *Wiese Gyulát* helyettes tanárnak.

Az augusztus 15-iki egyházközségi közgyűlés elfogadta a presbyterium ajánlatát *Wiese Gyula* felterjesztése ügyében s kettős szavazatát az elárvult esperesi méltóságra *Kübecher Albertre* adta. *Simonyi Győző* újból megválasztott helyettes tanárnak a következő iskolai évre.

Tekintettel a gyülekezet kedvezőtlen anyagi helyzetére elhatározza a gyűlés, hogy felir a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministeriumhoz, hogy ne csak az október 1-én esedékes korpótlékokat, hanem a népiskolai tanerők összes quinquenniumát fedezze az állam pénztárából s végül tudomásul veszi, hogy a kerületi gyűlés *iglórosztokai* hiveinket, kik területileg ugyan Iglóhoz tartoznak, de alig gondolhatók egyházilag *Merényhez* csatolta egyházközségünk beleegyezésével.

A szeptember 20-iki presbyteri gyűlés a folyó ügyek elintézése után tudomásul vette a rendkívüli esperességi közgyűlésre szóló meghívást s elhatározta, hogy a legközelebbi egyházközségi közgyűlésnek javasolja az ingyenes népiskolai oktatásról szóló törvénycikk követelte 5 százalékos iskolaadó elvben való kivetését,

A szeptember 27-iki egyházközségi közgyűlés egyebek között tárgyalta a szeptember hó 28-án Leibicon tartandó, *Kübecher Albert* megválasztott esperes beiktatása miatt összehívott rendkívüli esperesi gyűlés meghívóját, s arra kiküldi követeit. Ezután sajnálattal vette tudomásul *Langsfeld Géza* pénztáros lemondását, ki majdnem 5 évig működött hivatalában lelkiismeretes pontossággal, s neki, miután a legőszintébb bizalom megnyilvánulása sem volt képes őt visszalépési szándékától visszatartani, hálás köszönetet szavaz, s kéri a presbyteriumot: tegyen ajánlatot e felelősséggel terhes állás betöltésére vonatkozólag.

Ezen gyűlés utolsó s egyházközségünk életébe mélyen belenyúló tárgya a presbyterium azon ajánlata volt, hogy elvi határozat értelmében az 5 százalékos iskolaadó kivettessék.

A gyülekezet akaratát szavazás mutatta meg, amennyiben közel 30 gyülekezeti tag a presbyteri határozat mellett, 4 pedig ellene szavazott. Egy egyháztag nem élt szavazati jogával. Így az iskolaadó kivetése elvileg határozattá emelkedvén, a presbyterium megbízott az ehhez szükséges előmunkálatok elkészítésével.

Az október 25-iki egyházközségi közgyűlésnek egy tárgya volt. Az őszinte hála és elismerés érzelme hatotta át a gyűlés tagjait, mert ekkor jelentette be az egyházfelügyelő, hogy a széles körökben ismert és köztiszteletben álló budapesti ügyvéd, *Loisch Ede* úr gyülekezetünkben is maradandó emléket alapított magának azzal, hogy Istenben boldogult iglói származásu neje emlékére két »*Loisch Eduárd és Ottilia szül. Melczer*« nevű 10000—10000 koronányi alapítványt tett. Az egyik alapítványt az egyházközség javára, melynek kamatai felerészben a gyülekezet szükségleteinek fedezésére, másik fele pedig a mindenkori lelkésznek kiszolgáltatandó tiszteletdíjra fordítassanak. A második alapítvány főgimnáziumunk és leányiskolánk javára hagyatott oly megjegyzéssel, hogy annak kamatai ösztöndíjakra fordítassanak oly módon, hogy egyik fele a minden tekintetben legkiválóbb maturánsnak adassék, tekintet nélkül annak vallására, nemzetiségére, családi és vagyoni viszonyaira. Azon esetben, ha két egyenlően kiváló maturáns akadna, az ösztöndíj megfelelően osztandó ki. E második alapítvány

másik felét a nemes jóltevő polgári leányiskolánknak szánta, hogy abból szegény, szorgalmas, jómagaviseletű leányok segíthessenek.

Hálás köszönettel vette tudomásul az egyházközségi közgyűlés e két alapítványt, megörökíté a jóltevők nevét jegyzőkönyvében és elhatározza, hogy jegyzőkönyvi kivonat alakjában tolmácsolni fogja a nagylelkű adományozónak legforróbb köszönetét.

A nov. 15-én megtartott presbyteri gyűlés elhatározta, hogy a következő tárgyakat terjeszti a gyülekezet elé:

Fogadja el a gyülekezet az egyházi pénztáros által kidolgozott költségelőirányzatot, szavazzon hálás köszönetet Igló városának az évi segély felemeléseért és javasolja, hogy egy e végből kiküldendő bizottság útján kerestessék meg a vallásügyi miniszterium: emelné fel gimnáziumunk 32000 koronányi segélyét oly módon, hogy ezáltal sem felekezeti, sem autonom jellege kárt ne szenvedje.

A gyűlés foglalkozott ezenkívül a gyülekezet megbízása folytán összeállított adóívvvel. A kivetendő 5 százalékos iskolaadóra vonatkozólag elhatározta a gyűlés, hogy az ívet a lelkeszi hivatalban általános betekinthesés céljából kiteszi s a gyülekezet elé terjeszti. Őszinte köszönettel vették tudomásul az egyházfelügyelő azon jelentését, hogy a gyülekezetünkben elhalt *Schwartz Vilma* kisasszony egyházunkat tette vagyonának általános örökösévé, amely célból kiküldetett egy bizottság, hogy az tegyen ajánlatot a gyülekezetnek.

Végül a megüresedett pénztárosi állásra *Madarász Andor* a XVI Szepesti városi takarékpénztár pénztárosa ajánlatik.

A november 27-iki egyházközségi közgyűlés néhány fontos tárgyat intézett el. A gyűlés bevezetését azon örömteljes jelentés képezte, hogy elsekélyesedett korunkban is találkozunk az egyházhoz és iskolához való gyermekies ragaszkodással. A június 20-án elhalt *Schwartz Vilma* kisasszony ugyanis egyházközségünket tette meg általános örökösévé, reahagyván szülői házát oly megjegyzéssel, hogy az Istenben boldogult szülei, »*Schwartz Gusztáv és Pákh Vilma*« neve alatt örökidőkre a gyülekezet eladhatatlan tulajdona maradjon. Az

egyházközségi közgyűlés megindultan vette tudomásul e nemes alapítványt, megörökíti a drága megboldogult nevét jegyzőkönyvileg s elhatározza, hogy a ház átalakítása alkalmával a hagyományozó nevét emléktáblával fogja megörökíteni s a kezeléssel, esetleges átépítéssel megbizza a presbyteriumot.

Hálával és örömmel vette tudomásul továbbá a gyűlés azon jelentést, hogy városunk, méltányolva azon érdemeket, melyeket az egyházunk által fenntartott iskolák szereztek a város lakosai körül felekezeti különbség nélkül, kedvezően intézte el a hozzá annak idején benyújtott memorandumot és november 4-én tartott közgyűlésében egyházközségünk segélyét 1909. január 1-től számítva 5000 koronával felemelte.

A gyűlés mély hála érzelmétől indítva elhatározza, hogy jegyzőkönyvi kivonatban rója le köszönetét a város előtt.

A gyűlés további folyamában elfogadták az 1909. évre szóló költségelőirányzatot s áttértek a presbyterium által beterjesztett, szabályszerűen összeállított iskolaadó tervezet tárgyalására. A tervezet, miután előzetes szószéki hirdetés után 8 napig a lelkészi hivatalban betekintheő volt, névszerint felolvastatott s a jelenlévők közül senki észrevételt nem tévén, szavazás után határozattá emelkedett.

Végül megválasztotta a gyűlés a leköszönt *Langsfeld Géza* helyébe a XVI Szepesi városi takarékpénztár pénztárosát, *Madarász Andort* egyházközségi pénztárossá.

December 27-én volt a gyűlésekben gazdag 1908. év utolsó presbyteri gyűlése. Tudomásul szolgált mindenekelőtt a leányiskolai tantestület fizetésjavítására szolgáló államsegély engedélyezése; örömmel vette a gyűlés tudomásul, hogy dec. 6-án gyülekezetünkben Diakonissza-nőegylet alakult, s indítványozza az egyházközségnek, hogy a Diakonissza-alap kamatait bocsássa az új egylet rendelkezésére s megbizza az elnökséget tárgyaljon a városi költségen alkalmazandó diakonissza ügyében.

Az új pénztáros átvette az egyház vagyonát, ami tudomásul szolgált. Elhatározza a gyűlés, hogy azon ajánlatot teszi a gyülekezetnek, folyamodjék a gyülekezet a vallás és közokt. m. kir. miniszteriumhoz, emelné fel a tanárok lakbér rendezése

s egyéb szükségletek fedezésére a gimnázium eddigi 32000 koronányi segélyét 52000 koronára.

Elhatározta a gyűlés, hogy azon ajánlatot teszi a gyülekezetnek, építse ki a 30000 koronányi árvaházi alap segélyével a Schwartz-féle házat, hogy a szárnyépület a diakonisszáknak és az esetleges árváknak otthont nyújthasson. Végül megtörténtek az előkészületek az 1909. év január 6-ikán megtartandó új választásra vonatkozólag s indítványozza a gyülekezetnek, hogy kérje meg nagyérdemű felügyelőjét, *Topscher Györgyöt*, tartsa meg felelősséggel terhes hivatalát továbbra is, ugyanezért kérje meg *Münnich Kálmán* érdemdús iskola felügyelőt is. Miután a két egyházközségi jegyző, *Thern László* és *Kintzler Árpád* hűséggel teljesített hivatalát tovább viselni nem hajlandó, helyükbe *dr. Bruckner Győző* gymnasiumi és *Forberger Árpád* tanítóképezdei tanárok, a szaltnai igazgatóvá áthelyezett *Gréb Géza* építészeti felügyelő helyébe *Dörner Gyula*, egyházközségi ügyészül *dr. Marschalkó Elemér* ajánltnak.

Istentiszteleti élet.

Egyházunk klasszikus hitvallása, az ágostai hitvallás, azt tanítja az egyházzól, hogy az a hívők közössége, kiknek az evangélium tisztán hirdettetik és rendelés szerint szolgáltatnak ki a szentségek. Ez ép oly egyszerű, mint irásszerű meghatározásban megtaláljuk a Krisztus valódi egyházának jellemvonásait s azon két mezőt, melyen az egyház istentiszteleti életének mozognia kell, s azon szempontokat is, melyek szerint arról jelentés tehető. Igaz ugyan, hogy a keresztyén egyházi élet emelésére, fokozására egyéb eszközök is találhatók s nekünk azokat — ameddig az egyház tanításával ellentétben nincsenek — különösen a mai egyháziatlan korban keresnünk is kell; de az ige hirdetése s a szentségek kiszolgáltatása minden egyházi élet központja s az azokban való részvétel a vallásos érzelem és gondolkozás fokmérője. Minden érzelem ugyanis még a legszentebb is, mely a szivben honol, külsőleg is kifejezésre akar jutni. Így válik szivünk benső érzelme Isten kegyelme és szeretetének istentiszteleti imádasává, a mint az

nyilvánul énekben, imában s a kegyelem ama alázatos vételében, miként azt a kegyelmi eszközök közvetítik.

Ha e szempontból vizsgáljuk a dolgot napjainkban, sajnos, alig következtethetünk valami mély és gazdag vallásos benső életre s önkéntelenül is a mélyebben gondolkozók ajkaira tódul az a kívánság: vajha a világtól megtevesztett lélek újra felemelkedhetnék az áhitat szárnyain Urához Istenéhez, s visszatérne a krisztusi szeretet kiapadhatatlan forrásához, hogy újból megbecsülhetnők a szép istentiszteleteinkben rejlő magasztos kincseket!

Mídon a következőkben rövid visszapillantást vetünk az elmúlt év istentiszteleti életére, mély köszönet illeti a *Marton Károly* derék vezetése alatt álló *vegyeskart*, nem kevésbé városunk azon *egyetemi hallgatóit* s azon *férfiakat*, kik az állandó képezdész-kar távollétében készséggel ellátták a liturgikus énekeket, illetve kik ünnepélyes alkalmakkor szíves közreműködésükkel fokozták az áhítatosságot.

Forró hálánkat féjezzük ki e helyütt mindazoknak, kik nemes művészetüket a diakonissza hangverseny alkalmával az egyházi és emberbaráti cél szolgálatának szentelvén, e szép ügyet támogatták.

Megünnepeltük:

December 24-én a karácsonyi vecsernyét.

December 25- és 26-án Karácsony ünnepét.

Sylvester estélyét.

Az ujévet.

Epiphánias ünnepén a missiói ünnepet.

A bőjti ájtatosságok az első bőjti vasárnapot követő szerdától vették kezdetüket s 5 szerdán át tartattak mindig délután 4 órakor.

Április 16-án ünnepeltük a *nagycsütörtököt*, április 17-én pedig a mi Üdvözítőnk kereszt-halálának emlékét.

Április 19-én és 20-án megtartottuk a Husvét ünnepét.

A husvétot követő szerdán lefolyt beiratások után a konfirmandusok tanítása vette kezdetét s husvét után való csütörtöktől kezdve egészen áldozó csütörtök előtti szerdáig tartott.

Áldozócsütörtökön, miután az előző napon délután 2 órakor a konfirmandusok vizsgálja folyt le, a *konfirmációi*

ünnepély s az ezt követő vasárnapon az ujonnan konfirmáltak első úrvacsorai ünnepélye tartatott meg.

Junius 7-én és 8-án tartottuk meg pünkösdi ünnepét.

Szenháromság utáni 15. vasárnapon az aratási hálaünnepet.

« « 17. « templomszentelési ünnepet.

« « 20. « reformáció emlékünnepét.

« « 23. » halottak napját.

Városi egyházgyülekezetünkben összesen négyszer osztottuk ki az Úr szent vacsoráját és pedig:

Nagycsütörtökön.

Nagypénteken.

Exaudi vasárnapján (konfirmáltak gyónása) és

Szenháromság ünnepén.

Az *ötösbányai* ev. hiveinknek négyszer tartottunk istentiszteletet, egyszer tartatott gyónás.

A *tótajku* gyülekezeti tagok számára minden hó első vasárnapján tartottunk istentiszteletet, továbbá Virágvasárnapján a konfirmáció ünnepélyével kapcsolatosan, Nagypéntek délutánján és a 3 nagy ünnepen.

Úrvacsora osztatott:

Virágvasárnapkor,

Pünkösdi ünnepén,

Október 4-én a szokásos őszi gyónáskor és

Karácsonykor.

Hollópatak leányegyházban október 25-én lett kiosztva az Úrvacsora.

Az Úr szőlőjében minden munka reménység vetése. Nem feladatunk megvizsgálni s megállapítani, hányak van az elmúlt év istentiszteleteiből lelki nyeresége. Hirdettük a kegyelmet ez évben is vásár- és ünnepnapokon, szerény reggeli könyörgéseken és a bőjti áhítatosságokon. Vajha sokan megragadták volna a hit erejével, szomjuhozó lélekkel, mely az élő Istent keresi, mint a szarvas a patak hűvös vizét.

Iskoláink különös tekintettel a vallásoktatásra.

Alig van egyetemes egyházunknak oly gyülekezete, mely a hazai közművelődés oltárán oly áldozatokat hozna, mint azt egyházközségünk teszi.

Mint hithű atyák és idők örököse, amikor az iskolák fenntartása legkevésbé sem követelt akkora áldozatokat mint ma, egyházközségünk — gyakran elemi egyházi követelések hátterbe szorításával — mindent elkövet, hogy azokat a nevelésügy terén évente növekedő igények közepette is, igaz ugyan államsegéllyel, de felekezeti evangélikus iskoláknak megtarthassa.

S fenséges kulturális munkájában nem vezeti szűkkeblű felekezeti szempont, nem zavarja az áldozatok hozásában az sem, hogy az iskolák áldásait felénél több más vallású tanuló élvezi s hogy a gazdasági előnyökben a lakosság felekezeti különbség nélkül részesül. Viszont azonban teljes joggal elvárhatja, egyrészt iskoláitól, hogy az általános műveltség terjesztése mellett az egyháznak és a hazának hű tagokat neveljen s ezzel megfeleljen legszebb feladatának, másrészt pedig a várostól s annak lakosaitól, hogy fenséges feladata teljesítésében erkölcsileg és anyagilag is hathatósan támogassák.

Főgimnáziumunkat az 1907—8. év folyamán 368 tanuló kereste fel, még pedig 138 helybeli, 247 idegen. Ág. hitv. ev. volt 106, református 54, más vallású 225.

A polgári leányiskolába 174 növendék iratkozott be, még pedig az I. osztályba 51, a II.-ba 54, a III.-ba 40 s a IV.-be 29. Ebből helybeli 47, idegen 127. Felekezetek szerint számuk a következőképen oszlott meg: ág. hitv. ev. 64, református 9 és más vallású 101.

Elemi népiskolánkban 206 gyermek nyert felvételt és pedig 115 fiú és 91 leánygyermek. Ezek közül az I. osztályba 40, a II.-ba 51, a III.-ba 55, a IV.-be 60 gyermek járt. Helybeli volt 109, idegen 97. Vallásra nézve volt: ág. hitv. ev. 118, református 14, más vallású 74.

Az ifjuság valláserkölcsei nevelésének mélyítését még a téli hónapokon át vasárnaponként a gimnasiumban tartott

iskolai istentiszteletek s az egyes gyermekistentiszteletek szolgálták.

Az ág. hitv. ev. középiskolai tanulók, kikhez az állami polgári fiú és a faipari szakiskola ev. növendékei is csatlakoztak, a lefolyt évben kétszer járultak az Úr asztalához.

A helybeli *állami tanítóképzőintézetben* gyülekezetünk lelkésze végezte a vallásoktatást és gondoskodott arról, hogy a növendékek szakmájukba vágó minden kántori teendőben is gyakorlatot szerezhessenek.

A lefolyt évben mind a 4 évfolyamban összesen 32 ág. hitv. ev. és ref. növendék volt.

A helybeli *áll. polgári fiú- és faipari szakiskolában* az első félévben, karácsonyig *Fábry Viktor* segédlelkész, 1908. január 1-től *Becker Mihály* segédlelkész végezte a hitoktatói teendőket.

Hollópatak és Illésfalu leányegyházainkban az ottani levita tanítók gondozták és részesítették valláserkölcsi nevelésben az iskolakötelezetteket, valamint az ismétlőiskola gyermekeit.

Ötösbánya és Iglóhuta szórványokban 1—2 hetenként látták el a vallásoktatást lelkész és segédlelkész felváltva. Első helyen 7, utóbbin pedig 9 gyermek vett részt ezen hittani órákban.

*Szepessümege*n Késmárszky Gyula illésfalvi levita-tanító vezette be nagy buzgalommal s lelkiismerettel a gyermekeket a hit ismereteibe. E helyt 17 iskolaköteles ev. gyermek volt.

Végül még megemlékezünk a *konfirmációi oktatásról* is, melynek fontosságát s nagy jelentőségét, mint a vallásoktatásét egyáltalában, nem lehet eléggé hangsúlyozni.

Mint mindenkor, úgy a lefolyt évben is a lelkész végezte ezen oktatást. A konfirmandusok számát évkönyvünknek egy más, az egyház népmozgalmát tárgyaló fejezetében közöljük.

A leányegyházakban oly módon készítették elő a konfirmandusok, hogy a szükséges oktatást e téren is a tanítók végezték a lelkész útmutatása szerint — kivéve Iglóhutát, Ötösbányát és Szepessümeget, ahol maga a lelkész látta el az ez irányú teendőket a rendes vallástani órák keretén belül.

Adományok. Gyűjtések. Iratterjesztés.

Gyülekezetünk jótékonyága jellemzésénél örömmel kell konstatálnunk, hogy tagjainál nagy áldozatkészség tapasztalható. Hála az Ég Urának, sok melegen érző hívőnk van, kik szívesen adakoznak egyházi avagy emberbaráti célokra. Sokszor megható látnunk, hogy a szegények is mily készséggel áldoznak úgy, hogy majdnem félnünk lehetne: a legszüksége-sebbitől fosztják meg önmagukat.

Melegen érző szívek fényes tanubizonysága a másutt méltatott nagylelkű adományok, alapítványok, ajándékok, ugyanerről tanuskodik a hatalmasan felnövekedett Diakonissza-alap, a tekintélyes gyámintézeti gyűjtés s ugyanazon hitvallású más gyülekezetek támogatása.

Ez áldozatkész szeretet buzdítsa a jövőben is egyházunk tagjait s indítsa meg azokat is, kik eleddig távol maradtak az áldozat oltárától.

Az adományokról a következőkben számolunk be:

A *Diakonissza-alap* javára a következő adományok folytak be:

1. Újévi üdvözlitek megváltása címén adakoztak a következő urak és úrnők: *Bartsch Gusztáv, Szontagh Géza, Guhr Márton, Prantner Thekla* 10—10, *dr. Walser Gyula* 8, *Szell Árpád, Scherffel Aladár* 5—5, *Várallyi Ferenc* 4, *Lehoczky Jenő, Seltenreich Hugó, Marton Károly* 3—3 és két magát megnevezni nem akaró 4 illetve 2 K-t.

2. Koszorúmegváltás címén adakoztak: *néh. Langsfeld Ottilia szül. Palzmann* úrnő elhunytával gyászoló fia és unokája 40 K-t. Gyermeük tragikus halálakor a *Dajka* házaspár 10 K-t Szeretteik halála napja emlékére *Thern Gusztáv* és *Thern Sándor* családja 10 illetve 12 K-t. *Özv. Leschinszky Emma* úrnő elhunytával *Kübecher Albert* főesperes úr 10 K-t. Testvére korai halálakor *Varga Imre lelkes* 10 K-t. Egyetlen fiúk elvesztésekor a *Merényi* házaspár 10 K-t. *Néh. Bogsch Gizella* halála évfordulóján a szülők s a rókuszi rokonok 20—20 K-t; végül adakoztak az itt lakó *református gyülekezeti tagok* az általuk rendezett népünnepély tiszta jövedelméből 69 K-t.

Oltárgyertyákat adományoztak templomunknak:

A városi gyülekezetben: Elhunyt felesége emlékére *Marczy Károly*, továbbá *Schlosser Amália szül. Gura*; a falusi gyülekezetben: *özv. Strauch Mária* és *özv. Mráz Anna* 6—8 oltárgyertyát.

Körözött íveken befolyt:

Az *alsólechnitzi* gyülekezetnek toronyépítésre 10'60 K. A *kisszebeni* leégett lelkészlak felépítésére 27'90 K. *Baja* egyházközségnek templomépítésre 34'40 K. A *Torzsai* konfirmandus Otthon javára 33'60 K; ugyan e célra adakoztak: *özv. Schwartz Emilia* 10 K, *Guhr Amanda* úrnő 1 K. *Paloncza* gyülekezetnek templomépítésre 34'80 K. A *rozsnyói* árvaház javára 8'35 K. A *gyermekvédő liga* javára 22'20 K. A *pozsonyi Theol. Otthon* javára 33 K. A *felsőlövői* tanítóképezde számára 9 K. A *missio* céljaira rendezett házigyűjtés s az offertorium 33'18 K-t eredményezett. *Gyámintézeti gyűjtés*: 452'23 K, melyből a gyülekezet szabad rendelkezésére maradt $\frac{1}{4}$, azaz 112'08 K. Ez összeget az előirt állandó adományok mellett *Illésfalu*, *Hollópatak* és *Szepessümege* filiák között felosztottuk. *Illésfalu* leányházunk kapott templomépítésre az esperességi gyámintézettől 125 K-t, a kerületiből 100 K-t.

Az *iskolákon* és azokban gyakorolt jótékonyságokat a következőkben foglaljuk össze:

Főgimnáziumi ösztöndíjakra adakoztak: a *XVI. szepesi vár. takarékpénztár* 60 s az *iglói takarékszövetkezet* 40 K-t. *Jutalomkönyvek* beszerzésére adakoztak: *Egyesek*: 217 K-t. *Alumneumi* díjából 830 K, *tandíjból* 1060 K engedtetett el. *Ösztöndíjakra* 1403, *jutalom* és *kitüntetésre* 420, az ifjúság egyéb *segélyezésére* 193'50 K fordított.

Az *elemi és polgári leányiskolában* összesen 30 tanuló részesült 422 K-t kitevő tandíjelengedésben.

Az *iglói takarékszövetkezet, úgyszintén a XVI. szepesi városi takarékpénztár* 60—60 K-t adományozott az elemi és polgári leányiskolának.

Az *iskolai gyámintézeti gyűjtés* 73'60 K, a *rozsnyói árvaház javára* eszközölt gyűjtés 36'80 K-t eredményezett.

Iratterjesztés címén felemlítendő, hogy a „*Friedensbote*“-ra 36, a múlt év nyara óta megjelenő „*Ev. Glaubensbote für die*

Zips"-re 43 fizetett elő, úgyszintén járatták egyes családok az „*Ev. családi lapok*“-at és az „*Ev. Glocken*“-t. A „*Gotthold*“ naptárból 77, a „*Tranoscius*“ naptárból 55 példány fogyott el.

A biblia iránti érdeklődés örvendetes jele, hogy a szép „*Képes biblia*“-t 53 egyháztag vette meg.

A leányegyházak ifjúsága s azok szülei között vizsgákkor és egyéb alkalmákkor osztattak szét vallásos tartalmu iratok.

A gyülekezet vagyoni állapota az 1908-ik évben.

A gyülekezeti tagok tájékoztatására szolgáljon a következő az egyház számadásainak megvizsgálására kiküldött bizottság által szerkesztett s a gyülekezet által elfogadott jelentés:

Tekintetes és Nagytiszteletű Egyháztanács!

Tekintetes és Nagytiszteletű Egyházközség!

Az iglói ág. hitv. ev. egyházközség számadásait felülvizsgáló bizottság alulírt tagjai az egyházközség 1908. évi számadásait megvizsgálván, van szerencsénk a tekintetes és nagytiszteletű egyháztanácsnak és az egyházközségi közgyűlésnek eljárásunk eredményéről a következő jelentést beterjeszteni.

Az egyházközség pénztárosa által összeállított számadást az 1908. évről lelkiismeretesen megvizsgáltuk a mellékletekkel gondosan összehasonlítottuk, az egyházközség ingó vagyonát képező értékpapirokat, kötvényeket és takarékpénztári betétkönyveket pontosan leltároztuk és az egyházközség számadásainak helyességéről minden tekintetben meggyőződünk.

I.

Az egyházközség 1908. évi összes bevétele volt

106.312'05 K, a kiadás pedig

112.046'32 K, a felmerült hiány tehát

5.734'27 K,

A számadás szerint esik ezen összegekből:

a) az egyházközségre s az elemi nép- és polgári leányiskolára
 38.817'37 K bevétel és
 40.943'73 K kiadás, a hiány tehát
2.126'36 K;

b) a főgimnáziumnál van 67.494'68 K bevétel és
71.102'59 K kiadás,
 a hiány tehát itt 3.607'91 K.

Az egyházközség háztartásában felmerült hiányt a költség-előirányzatba 1800 koronával felvett előző évi hiány és a körülbelül 300 K többlet kiadás okozta. A gimnáziumnál föl-tüntetett hiányt pedig különösen a tornacsarnoknak elődázhatlan javítása körül felmerült kiadások idézték elő.

A hiány a jövőben Igló város évi hozzájárulási segélyé-nek 5000 koronával való felemelése és a körülbelül 1000 ko-ronával befolyó iskolai adó folytán elesik.

II.

Az egyházközség összes ingó vagyona az 1908. év végén a következő volt:

1. Törzsvagyon:

a) Az egyházi és iskolai alap állománya volt:

365.556'34 K, a kamathátralék

227'78 K és a pénztári maradvány

4.746'10 K, vagyis összesen

370.530'22 K, mely az előző évi számadásban

kimutatott 391.317'88 K-val szemben

20.787'66 K csökkenést tüntet fel, de ebben

benfoglaltatik az egyházközségnek hagyományozott Schwartz Vilma-féle ház adósságának kifizetésére fordított 16.391'39 K.

b) A tápintézeti alap állománya 22.438'40 K,

melynél az 1907. évi 21.582'84 K

állományhoz képest 855'56 K

gyarapodás van.

2. Alapítványok.

a) Az elemi nép és polgári leányiskola és a főgimnázium ösztöndíj-alapítványainak állománya 48.040'27 K,

b) A külön kezelt különféle alapok összes állománya az 1908. év végén 219.578'61 K volt. Az alapítványok összege tehát az 1908. év végén 267.618'88 K volt, az

1907. év végén pedig 240.674'98 K, a gyarapodás tehát 26.943'90 K, melyet egyes alapoknak a főkéhez csatolt kamatain kívül leginkább Loisch Eduárd és Otilia szül. Melczer 20000 koronás alapítványa eredményezett.

c) A gimnáziumi kölcsönalap és kölcsöntörlesztési alap

1908. évi állománya 25.500'61 K,

1907. évi állománya 29.384'70 K volt, a csökkenés 3.794'09 K.

Az egyházközség egész ingó vagyona az 1908. év végén tényleg 686.178'11 K volt az 1907. évi

682.960'40 K-val szemben, tehát a gyarapodás 3.217'71 K.

III.

Az egyházközség ingatlan vagyona a felvett és a számadásokhoz mellékelte kimutatás szerint az 1908. év végén

931.855'39 K volt, mely az 1907. évi

906.944'— K vagyonhoz képest

24.911'39 K gyarapodást mutat.

Az egyházközség összes ingó és ingatlan vagyona 1908-ban

1,618.033'50 K volt, 1907-ben pedig

1,589.904'40 K, minek folytán

28.129'10 K szaporodás van, mely vagyongyarapodás által az előbb kimutatott 1908. évi hiány fedeztetett.

Mivel a Wéber Erzsébettől örökölt két darab poprádi keményítőgyári részvény egyenként 200 K névértékben — amelyek a számadásban összesen 160 K értékben vétettek fel — teljesen értéktelen, mert a részvénytársaság a közel múlt időben hiánnyal felszámolt, azt javasolja a számvizsgáló bizottság, hogy e két részvény értéke a számadásokból töröltessék.

A számvizsgáló bizottság javasolja továbbá, hogy az egyházközség által kezelt és 6891 K 39 fillérre növekedett

diakonissza-alapból 6000 K névértékű koronajáradék szerez-
tessék be. Az alap kamatai a diakonissza nőegyesületet illetik.

Minthogy a számvizsgáló bizottság arról győződött meg,
hogy Madarász Andor egyházi pénztáros az egyházközség
számadásait a legnagyobb lelkiismeretességgel és teljes pon-
tossággal vezeti, azzal a tiszteletteljes kérelemmel járulunk a
tekintetes és nagytiszteletű egyháztanács elé, méltó stassék a
pénztárosnak ügybuzgó fáradozásaiért köszönetet és elismerést
szavazni és részére az egyházközségi közgyűlésnél az 1908. évre
szóló felmentvényt javaslatba hozni.

Kiváló tisztelettel

Igló, 1909. évi március hó 18-án

az egyházközség közgyűléséből kiküldött számvizsgálóbizottság:

Dobó Adolf s. k.
jegyző.

Dr. Walser Gyula s. k.
lelkész, elnök.

Folgens Kornél s. k.
isk. felügyelő.

Langsfeld Géza s. k.

Guhr Márton s. k.

Széll Ödön s. k.

Fischer Miklós s. k.

Népmozgalom 1908-ban.

A népmozgalom terén a következő adatokat közölhetjük:

I. Született és kereszteltetett összesen 60 (50) gyermek,
még pedig 28 (21) fiú és 32 (29) leánygyermek. Iglóra esik
34 (31), Illésfalura 8 (9), Iglóhollópatakra 2 (1), Otösbányára
3 (4), Iglóhutára 5 (4), Márkusfalvára 2 (1), Szepessümege 5,
Vereshegyre 1,

II. Az egyházban összesen *megkonfirmáltatott* 50 (22) gyermek, még pedig 19 (15) fiú és 31 (13) leány.

III. *Hirdettetett* 14 (22) pár, ezek közül 13 pár Iglón *eskettetett*, m. p. 5 (8) tiszta ág. hitv. ev., 3 tiszta ev. ref. pár és 5 (13) vegyes pár. A vegyes párok esketésénél nálunk 2 (9) esetben a vőlegény, 3 (1) esetben a menyasszony volt róm. kath. vallású. A templomunkban kötött 5 (13) vegyes-házasságnál 2 (6) esetben egyházunk *javára* történt megegyezés a házaspárok között a gyermekek vallásfelekezeti illetősége tekintetében, 3 esetben pedig nem történt megegyezés.

IV. *Meghalt és örök nyugalomra helyeztetett* összesen 42 (45) személy, m. p. 20 (17) finemű és 22 (28) nőnemű személy. Iglóra esik 24 (37), Illésfalura 3 (4), Hollópatakra 4 (1), Iglóhutára 2 (2), Szepessümege 5, Ötösbányára 4.

V. *Szent Úrvacsorát vett* összesen 736 (648) kommunikáns, m. p. 320 (258) anyaegyházközségbeli és 416 (390) leányegyházbeli. Az anyaegyházközségekre esik 75 (72) férfi és 245 (186) nő. A leányegyházközségekre esik 189 (170) férfi és 227 (220) nő. Betegágnál 44 esetben osztatott ki az Úr szent vacsorája.

VI. Az elmúlt évben egyházunkból *kilépett* 1 személy.

VII. Az egyházközségbe a következő *új tagok* vétettek fel: Hering Dávid, Litschner György, Máriaassy Odön, Wieland Ákos, Wehrheim Vilmos, Wiese Gyula, Rozlozsnik Simon és Thurzó Samu.

Ölőhelyet a templomban vettek: Tasnády Antalné, Weber Anna, Placskó Amália, Frantz Amália, Róth-Litschner Hermin, Litschner Adél, Kühbächer Paula, Széll László, Marcsek Aladár, Stollmann József, Vas István és Danielisz Károly.

Az egyházközség kormányzata.

Verwaltung der Gemeinde.

I. Az egyházközségi előjáróság. — Gemeindepräsidium:

Egyházközségi felügyelő — Kircheninspektor: Topscher György kir. tanácsos.

Lelkész — Pfarrer: Dr. Walser Gyula.

II. Lelkészi hivatal — Das Pfarramt:

Lelkész — Pfarrer: Dr. Walser Gyula.

Segédlelkész — Hilfsgeistlicher: Becker Mihály.

III. Egyházközségi iskolák vezetősége — Leitung der Gemeindeschulen:

Iskolai és gimnáziumi felügyelő — Schul und Gymnasialinspektor: Münnich Kálmán bányatanácsos.

Főgimnáziumi igazgató — Rektor des Obergymnasiums: Fischer Miklós.

Nép- és polg. leányiskolai igazgató — Direktor der Volks- und Mädchenbürgerschule: Dobó Adolf.

IV. Egyházközségi tisztviselők — Gemeindefunktionäre:

Jegyzők — Schriffführer: Thern László és Kintzler Árpád.

Egyházközségi pénztáros — Gemeindekassier: Langsfeld Géza, utána Madarász Andor.

Egyházközségi ügyész — Gemeindefiskal: Soós László, utána Dr. Marschalkó Elemér.

Az egyházközség építési felügyelője — Gemeindebauinspektor: Gréb Géza,

Az egyháztanács — Das Presbyterium :

Az egyháztanács tagjai — Mitglieder des Presbyteriums sind :

1. Hivatalból — Von Amtswegen :

Egyházközségi felügyelő — Kircheninspektor: Topscher György.

Lelkész — Pfarrer: Dr. Walser Gyula.

Iskolai felügyelő — Schulinspektor: Münnich Kálmán.

Gimnáziumi igazgató — Gymnasialdirektor: Fischer Miklós.

Nép- és polg. leányiskolai igazgató — Direktor der Volks- und Mädchenschule: Dobó Adolf.

Két jegyző — Die beiden Schriffführer: Thern László és Kintzler Árpád.

Egyházi pénztáros — Gemeindegassier: Langsfeld Géza illetve Madarász Andor.

Egyházközségi ügyész — Gemeindefiskal: Soós László illetve Dr. Marschalkó Elemér.

Az egyházközség építési felügyelője — Gemeindebauinspektor: Gréb Géza.

2. Választott tagok — Gewählte Mitglieder :

Bartsch Gusztáv, Bogsch Lajos, Danielisz Lajos, Fest Ottó, Fleischer Lajos, Folgens Kornél, Frenda Gyula, †Gott-hard Albert, Guhr Márton, Jantner Armand, Kertscher Ede, Klug Ottó, Lehoczky Jenő, Lingsch Gusztáv, Langsfeld Kálmán, Marton Károly, Nosz Lajos, †Pákh Károly, Philipp János, Putsch Tóbiás, Reich Róbert, Ritter Sándor, Róth Márton, Seltenreich Hugó, Széll Ödön, Thern Gusztáv, Ujlaki Jenő, Dr. Wieland Aladár, Windt Imre.

Gimnáziumi iskolatanács — Der Schulrat des Gymnasiums :

Az iskolatanács tagjai az 1907—8-iki évben a következők voltak — Mitglieder des Schulrates waren im Schuljahre 1907—8 die folgenden ;

1. Hivatalból — Von Amtswegen :

Gimnáziumi felügyelő — Gymnsialinspektor : Münnich Kálmán.

Egyházközségi felügyelő — Gemeindeinspektor : Topscher György.

Lelkész — Pfarrer : Dr. Walser Gyula.

2. Választott tagok — Gewählte Mitglieder: Bartsch Gusztáv, Fest Ottó, Folgens Kornél, † Gotthard Albert, Guhr Márton, Klug Nándor, Klug Ottó, Langsfeld Géza, Lehoczky Jenő, † Pákh Károly, Széll Odön, Thern Gusztáv, Ujlaki Jenő, Windt Imre.

3. A nép- és polgári leányiskola igazgatója — Direktor der Volks- und Mädchenbürgerschule: Dobó Adolf.

4. A gimnázium igazgatója és tanári testülete — Der Direktor und der Professorenkörper des Gymnasiums.

A nép- és polgári leányiskola iskolaszéke — Der Schulstuhl der Volks- und Mädchenbürgerschule :

Az iskolaszék tagjai az 1907—8-ik tanévben a következők voltak — Mitglieder des Schulstuhls waren im Schuljahre 1907—8 die folgenden :

1. Hivatalból — Von Amtswegen: Münnich Kálmán iskolafelügyelő — Schulinspektor, Dr. Walser Gyula lelkész — Pfarrer, Topscher György egyházközségi felügyelő — Gemeindeinspektor.

2. Választott tagok — Gewählte Mitglieder: Bartsch Gusztáv, Fest Ottó, Folgens Kornel, Klug Ottó, † Gotthard Albert, Lehoczky Jenő, † Pákh Károly, Széll Odön, Ujlaki Jenő.

3. A főgimnázium igazgatója — Der Rektor des Obergymnasiums: Fischer Miklós.

4. A nép- és polgári leányiskola tanítótestületének összes tagjai — Sämtliche Glieder des Lehrkörpers der Volks- und Mädchenbürgerschule.

*A főgimnázium fegyelmi bizottsága az 1907—8-iki évben —
Die Disciplinar-Kommission des Obergymnasiums im Schul-
jahre 1907—8.*

1. Hivatalból — Von Amtswegen: Münnich Kálmán a bizottság elnöke — Präses der Kommission. Topscher György egyházközségi felügyelő — Gemeindeinspektor. Soós László ill. Dr. Marschalhó Elemér egyh. ügyész — Gemeindefiskal.

2. Választott tagok — Gewählte Mitglieder: Fest Ottó, † Gotthard Albert, Klug Ottó, † Pákh Károly, Ujlaki Jenő.

*Az egyházközségi számadásokat vizsgáló bizottság — Die
Kommission für Revision der Gemeinderechnungen :*

Dr. Walser Gyula lelkész, a bizottság elnöke — Pfarrer und Präses der Kommission. Münnich Kálmán, iskolafelügyelő — Schulinspektor. Fischer Miklós, főgimnáziumi igazgató — Rektor des Obergymnasiums. Dobó Adolf, a nép- és polgári leányiskola igazgatója — Direktor der Volks- und Mädchenbürgerschule. † Gotthard Albert, Melczer Ágoston, † Trompler János, Soós László, Philipp János.

A hollópataki filiában a gondnoki tisztséget Rozlozsnik Mihály, Illésfalván pedig Husz György tölti be.

In der Filie Hollópaták bekleidet das Kuratoramt Rozlozsnik Mihály, in der Filie Illésfalva Husz György.

Az 1907. évi értesítő nyomtatási költségeinek fedezésére a következő adományok folytak be, amelyeket egyházközségi határozat értelmében ezennel köszönettel nyugtázunk.

Zur Deckung der mit der Drucklegung des Berichtes v. J. 1907 verbundenen Kosten flossen folgende Spenden ein, die wir im Sinne des Gemeindebeschlusses hiemit dankend quittieren.

	K		K
Topscher György	3.—	Jantner Armand	2.—
özv. Münnich Aurélné	3.—	Bartsch Gusztáv	2.—
özv. Bobory Imréné	2.—	Fest Ottó	2.—
Pákh Károly	2.—	Fest Béla	2.—
Ritter Sándor	2.—	Nosz Lajos	2.—
Windt Imre	2.—	Széll Odön	2.—

K

Melczér Ágost	2.—
Nauer Róbert	1.—
Jantner Oszkár.....	1.—
Madarász Andor	1.—
Berg Rezső	1.—
Ujlaki Jenő	2.—
Putsch Tóbiás	2.—
Trompler János	2.—
özv. Scholtz Vilmosné	1.—
Schmidt Józsefné.....	1.—
Klug Ottó	2.—
Müller Károly	1.—
Scherffel Aladár	2.—
Bogsch Lajos	2.—
Dobó Adolf	1.—
Bacsányi Józsefné	1.—
özv. Antal Hermin	1.—
özv. Senger Endréne	2.—
Langsfeld Kálmán	2.—
özv. Klug Mária	1.—
Várallyi Irén.....	2.—
Kintzler Árpád.....	1.—
Antal Samu	1.—
Kobelt Paula	1.—
Reich György	1.—
Seltenreich Hugó.....	1.—
özv. Alpár Ernőné	1.—
özv. Tirscher Gyuláné	1.—
Weszter Károly	1.—
özv. Schmör Kornélné	1.—
Dr. Széll Gyula	2.—
özv. Mayer Ágostné	1.—
Sztrelkó Károly	1.—
Jancsó János	1.—
Soltz Ilona	1.—
özv. Neubauer L.-né	1.—
Klug Nándor	2.—
Windt Klotild	1.—
Pfeiler Kristóf	2.—
Reich Róbert	1.—
Dittmar Ferenc.....	1.—
Kalix Gyula	1.—
Róth Márton.....	1.—
özv. Glos Eugenia	1.—

K

özv. Heyszl Ilona	1.—
Marcsek Aladár	1.—
Lehoczky Jenő.....	1.—
özv. Széll Irma.....	1.—
Langsfeld Géza	2.—
Fest Aladár	1.—
özv. Zimann Jánosné	1.—
Schwartz Berta	1.—
Fabinyi Sándor	1.—
özv. Kalmár B.-né	1.—
Scherffel Augustza	1.—
özv. Nosz Paula	1.—
özv. Dombay Emma.....	1.—
özv. Stojanov Ida	1.—
Janthó Béláné	1.—
Frenda Kamilla	1.—
Fleischer Lajos	1.—
Thern Kálmán	1.—
Kleesz János.....	1.—
Gömöry Nándor	—50
Dr. Ujtelky Miksa	1.—
Danielisz Károly.....	—40
Thern Sándor	1.—
Weisz Árpád.....	1.—
özv. Benigny Gyuláné	—50
Lázár Vilmos	1.—
Launer János	1.—
Danielisz Lajos	—50
Bauer Ferencné	—50
Kubányi András	—.
Bornam Ferenc	—.
Hunfalvy Mátyás.....	—.
özv. Széll Lászlóné	1.—
Kühbächer Sándor	—50
özv. Bömisch Matild	2.—
Kertscher Ede	1.—
özv. Thern Gusztávné	1.—
özv. Maurer Pálné	—40
özv. Orlovsky Emilia	—40
Tasnády Antalné.....	2.—
özv. Késmárszky Gy.	1.—
Mikler Sándorné	1.—
Frank Albert	1.—
Brichze Tivadar	1.—

K

Nádlér Gyula	1.—
Parlagi János	—50
özv. Roth Erzsébet.....	—40
Hámos Vince	—60
Vörös Sándor	1.—
Kersnyák Lajos	1.—
özv. Payer Mária.....	1.—
Bićanić Lászlóné.....	—.
Fábry Ede	1.—
Alex Lajos	1.—
Leschinszky Lujza	—.
Lingsch Géza	1.—
özv. Fiedler Lujza	—20
Weszter Arthur	—.
Roth Lajosné	—.
özv. Peschkó Ludmilla.....	—50
Kovács Istvánné	—.
Lechnitzky Zsigmond	1.—
Leskofszky Zsuzsanna	1.—
Fischer Sámuel	—30
Kühbächer Sándor	—.
Lingsch Gusztáv	1.—
Bogsch Arthur	1.—
Dajka András	1.—
özv. Wildner Mária.....	1.—
Pitze János	1.—
Fábry János	—60
Zwiebel Mihály	—50
Értékes Sándor	—60
özv. Lesznyák Zs.	—40
Strauch Emilia	1.—
Krompaszky Ilona	1.—
Lingsch Gyula	1.—
Hayde Lajos	1.—
özv. Ujházy Júlia.....	—40
özv. Thern Sándorné	1.—
Kovaltsik Anna	—40
Bogsch László.....	1.—
Buscho Zsuzsanna	—60
Szépréthy Vilma	1.—
Bartholy István	1.—
Deiszl Amália	1.—
Schelle János	1.—
Thern Gusztáv	1.—

K

Dörner Gyula	1.—
Marcsek Andor.....	1.—
Molnár Géza.....	1.—
Zahorszky György	1.—
Barsy Gusztáv.....	—60
Stollmann József.....	—50
König Károly	—40
Krajnyák Márton.....	—40
Rzuchovszky Zs.	—40
Goldbecher Júlia.....	—40
Várady Antalné	—50
özv. Stollmann Mária	1.—
özv. Mathern Lujza.....	—40
Szepesi Gusztáv	—40
özv. Sima Mária	—.
Richter Zsuzsanna	—.
Jochmann József.....	—50
Toman Ottóné	—50
Juházy József	—40
Thurzó Samu	—40
Pajor Ferencné.....	—50
Horka Adél	—50
özv. Schwartz Lajosné	1.—
özv. Münnich Adolfné	1.—
Páczy Andrásné.....	1.—
Sohlmann Jánosné	—30
Marczy Károly	—40
Jámbor Kálmán	—10
özv. Bojtos Johanna	—.
Czölder Frigyes	1.—
Sztrelkó János	—.
Hudák János	—.
özv. Lesch Jánosné.....	—60
Néveri János	—30
özv. Forberger Anna	—.
Jochmann György	—10
Jochmann Lajos	—20
Barsy Pál	—.
Haltenberger Adél	1.—
Kún Károly	1.—
Szél Lajos.....	—60
Schlesinger Ágost	—60
Scholtz Mihály	—60
Harsányi János	1.—

	K
Grexa János.....	2.—
Revolla József.....	1.—
Schuster György.....	1.—
Pieger Márton.....	1.—
Placzkó János.....	—80
Weber Gusztáv.....	1.—
Fejesy Rezső.....	—50
Podhorányi Mihály.....	—50
Varga Mátvás.....	—50
Ponevács Gyula.....	1.—
Jancsuskó Ádám.....	1.—
Pongrácz Ferencné.....	1.—
Buchalla Gusztáv.....	—50
Schmidt Lajos.....	—50
Rathmann Selma.....	1.—
Karoliný Mihályné.....	1.—
Posewitz Arthur.....	1.—
Posewitz Gyula.....	1.—
Mikler Márton.....	—60
Fábry Zsuzsanna.....	—60
Marczy Ede.....	—80
özv. Fábry Gusztávné.....	—50
Krompaszky Samu.....	1.—
Schlosser Amalia.....	—30
Skultéty Ede.....	1.—
Wagner László.....	1.—
Beck Lajos.....	1.—
Kubinyi Mária.....	1.—
Kaintz Lujza.....	—50
Schmidt Károly.....	—50
Zseitlik Matild.....	—60
Olvashatatlan.....	1.—
Rokfalussy Mihály.....	—60
Buzás Ferenc.....	1.—
özv. Hybbján Terézia.....	—40
Kövi Hermina.....	1.—
Pauliny Pál.....	1.—
Schermann Samu.....	1.—
Barna Lajos.....	—50
Hoch Ferenc.....	1.—
Folgens Kornél.....	2.—
Merényi Mária.....	—60
Gömöri Sándor.....	1.—
Jacz Erzsébet.....	1.—

	K
Gerlach Henrik.....	1.—
Hoenig Dávid.....	—50
Fischer Sámuel.....	—50
özv. Lipták Jánosné.....	1.—
Lux János.....	.40
Névtelen.....	1.—
Marton Károly.....	1.—
özv. Prantner Thekla.....	2.—
Dörner Gyula.....	2.—
Melczer Imre.....	—20
Vass István.....	—
Koska Samu.....	—40
özv. Fábry Lajosné.....	1.—
Hrdko János.....	—
Nessl Rosalia.....	.40
Hopka Alajosné.....	—40
Kühbächer Károly.....	1.—
Berg Sándor.....	1.—
Polsch Károly.....	.50
Koska János.....	—20
dr. Wieland Aladár.....	1.—
Brokloff János.....	—20
Kövér József.....	—20
Stromp József.....	1.—
Thurzó János.....	—50
özv. Börkey Adél.....	1.—
Klein Frigyes.....	—
Köhler Lajos.....	—40
Povetz Károly.....	—
Melczer Mária.....	1.—
özv. Windt Auguszta.....	1.—
Guhr Márton.....	2.—
Lindtner Samu.....	—40
Rajner Irén.....	1.—
Papp Edéné.....	—60
Paradofszky Ferencné.....	1.—
Berzeviczy Béla.....	1.—
özv. Klug Eszter.....	1.—
Perkl Jakab.....	1.—
dr. Marschalkó Elemér.....	2.—
Fischer János.....	—
Dulovits Vilma.....	—60
Müller Károly.....	—60
özv. Breier Mária.....	1.—

	K
Polczmann Samu.....	1.—
Menyhért József	1.—
Mityl József	1.—
Fenkó Kristin	—30
Purr Lajos.....	2.—
Hornicsek Alvin	2.—
Heutschy János	—60
özv. Forberger Ilona	1.—
Halmai Mátyás és J.	1.—
özv. Kuzsma Józsefné	—
Haáz Sándor	1.—
Rázgha Gusztáv	1.—
Nádas Árpád	1.—
Posch Pál.....	1.—
Klug László	1.—
Kubasko János.....	.
Torkos Mária	1.—
Philipp János	2.—
Thern László	2.—
Berreck Gabriella	1.—
Sohlmann Zsuzsanna	—25
Fischer Károly.....	—
Petrik Károly	.
Hajts Béla.....	1.—
Deményfalvy János	—
Forberger Árpád	1.—
Kuntz Ödön	1.—
Justh Oszkár.....	2.—
özv. Mahr Edéné.....	1.—
Bellóny Antalné	1.—

	K
Scholcz Adolf	—40
Holmok Jánosné	1.—
Jochmann Gusztáv	1.—
dr. Bruckner Győző	1.—
Kiss Albert	1.—
Fischer Miklós.....	2.—
özv. Klein Paulin	1.—
özv. Lux Józsefné	—40
Thirring Gyula.....	1.—
Szontagh Paula	1.—
özv. Dobsa Mihályné	1.—
Haytsch János.....	1.—
Koromzay György	2.—
Muska Károly	1.—
Kregczy Tiboldné.....	1.—
Pilát Emilia	—80

*Ötösbányai hivek
adományai:*

Hönsch Árp. igazgató	5.—
Ujházy Lajos gondnok	2.—
dr. Sztahovszky A.-né	2.—
Ruffinyi Aladár	1.—
Dycsek Károlyné.....	1.—
Simon Istvánné	2.—
Jánosik Pál	1.—
Pfaff Mártonné.....	1.—
özv. Lehr Emma	—50
Lovay Ferenc	1.—

Osszesen 311.35

Verehrte Gemeindeglieder!

Es bietet unsere abwechslungsreiche, von einem nervösen Hasten erfüllte Zeit, im Einzel- und im Gemeinschaftsleben wahrlich nicht viel Gelegenheit zur stillen Selbstbesinnung, zum heilsamen Nachdenken, zum Rückblicken, aus denen man Lehren zieht und Mahnungen gewinnt für die Zukunft. Und doch, wie nötig haben wir solche Ruhepunkte! Denn es ist brennendes Bedürfnis des Gewissens, vollends des christlichen Gewissens, seinem Gotte und sich selbst Rechenschaft zu geben von seinem Haushalten, von seinem Haushalten mit seiner Zeit, mit seinen Gaben, mit seinen Kräften. Es ist das brennende Bedürfnis dort vor allem, wo der ebenso erhebende, als demütig machende christliche Gedanke sich durchgesetzt, dass wir alle Haushalter unseres Gottes sind, Haushalter über die uns anvertrauten Gaben im Leiblichen und Geistigen, Haushalter, die einst nur nach Einem werden gewertet werden: nach ihrer Treue, die sie bewiesen, einerlei ob ihnen viel oder wenig gegeben worden war.

Und so ists denn auch einer christlichen Gemeinde Gewissensbedürfnis, einerlei in welcher Gestalt sie es auch tue, zeitenweise vor ihrem Gotte stille zu stehen und Rechnung zu tun von ihrem Haushalten. Ihr vor allem, die ja, wie es in dieser verweltlichten Zeit wohl Vielen scheinen mag, bei weitem nicht bloss eine juristisch organisierte, ihre Güter verwaltende, ihre Rechte ausübende Gemeinschaft ist, sondern zugleich, und das ist ihr Kern, eine Gemeinde der Gläubigen, eine Haushälterin über die Geheimnisse Gottes, jene Stadt Gottes, in deren Mauern das Brünnelein des Wortes und der Sakramente fließt.

Je teurer die anvertrauten Güter, desto grösser die Verantwortung, desto nötiger die Rechnungslegung. In diesem

Sinne sei er aufgefasst, auch dieser Jahresbericht unserer Gemeinde. Er will ein möglichst treues Spiegelbild unseres vorigjährigen Haushaltens sein, nicht zu dem Zwecke freilich, um zu leuchten vor den Aussenstehenden, um selbstzufrieden zu sehen, wieviel wir geleistet, sondern vielmehr, um demütig zu erkennen, was alles noch geleistet werden könnte, wenn wir mehr Glauben, mehr Licht, mehr Liebe besässen.

Doppelt schwer wird das Wirken all derer, die der Gemeinde Bestes zu suchen berufen sind heute, wo das warme Interesse, das Mitfühlen mit der Gemeinde oft nur auf Einzelne sich beschränkt und wo, namentlich streng innerkirchlichen Fragen wenig Liebe entgegengebracht wird. Es hat in solchen Zeiten ein Jahresbericht noch besonders den hehren Beruf, auch denen das Herz warm zu machen, die sonst kühl an Kirchen-, Glaubens- und Gemeindefragen vorübergingen. Blicken wir nun auf unser Gemeindeleben im bürgerlichen Jahre 1908 zurück, so dürfen wir vor allem mit innigem Dank gegen den Herrn unseren Gott bekennen: es stand im Zeichen der Liebe und des Wohltuns, des Opfern auf dem Altare der Kirche, der Schule, der Bruderliebe und mittelbar des Vaterlandes. Es ist unsere Gemeinde in den Besitz von Stiftungen, Vermächtnissen und Gaben gelangt, die wahrlich ein rührendes Zeugnis dessen sind, dass Idealismus, Dankbarkeit, liebevolle Anhänglichkeit zur heimatlichen Gemeinde und edle Opferwilligkeit unter uns, Gott sei Dank, noch nicht ausgestorben sind.

Allen voran gehen die zwei hochherzigen, ihrer Bestimmung nach im administrativen Leben unserer Gemeinde behandelten 10000—10000 Kronen betragenden „*Loisch Eduard és Ottilia szül. Melczer*“ benannten Stiftungen. Welch edle Tat eines allverehrten Greises! Am Rande eines arbeitsreichen Lebens stehend, blickt er zurück auf die beiden Stätten, die im Morgenschimmer der Kindheit und der Jugend weit hinter ihm und seiner in Gott ruhenden Gattin liegend, die lieblichsten Erinnerungen wachrufen in seiner Seele, auf die beiden Kirchengemeinden der Heimat, und teilt in wahrhaft christlicher Liebe die hochherzigen Gaben zwischen beide aus.

Es sollte auch unserer Gemeinde nicht vergessen werden,

der Muttergemeinde der teuren Gattin, dieser Gemeinde in dessen Gotteshaus sie vor nahezu 53 Jahren ihr Lebensbündnis schlossen, wo die heissgeliebten Eltern der verklärten Gattin die letzte Ruhe gefunden. Möge der edle Wohltäter am Abende seines Lebens des Segens der von ihm bedachten Kirche und Schule, des Segens aller derer gewiss sein, deren er in so zarter, feinführender Weise gedacht, dauernder denn in ein Monument von Erz und Stein wird sein Name in die Annalen unserer Gemeinde, in die Herzen ihrer Glieder gegraben sein.

Von treuer Liebe zur Kirche redet auch das Vermächtnis von *weil. Vilma Schwartz*, die ihr elterliches Haus letztwillig als unveräusserlichen Besitz unserer Gemeinde hinterliess und sich dadurch im Tode noch als eine würdige Enkelin des lange heimgegangenen, hervorragenden Iglóer Pfarrers und Superintendenten des Theisser Kirchendistrikts, Michael Pákh, bewährte. Durch schweres Leiden ans Haus gefesselt, fern vom pulsierenden Leben, haben wohl viele sie kaum mehr gekannt und noch weniger geahnt, welch edles Herz in dieser, seit dem Tode ihrer Mutter zur Eremitin gewordenen geistreichen Tochter unserer Gemeinde wohnte. Von Körperleiden gequält, von Seelenschmerzen heimgesucht, von manchen Enttäuschungen gebrochen, hat sie nur den einen Wunsch gehegt, die elterliche Habe, wie einen aus dem Feuer geretteten Brand, ihrer Kirchengemeinde zu hinterlassen. Das Geheimnis dessen, wie viel sie, um nur dieses Ziel zu erreichen, entbehrt, geopfert, sich selbst entzogen, hat sie mitgenommen in die selige Ewigkeit. Es ist wohl ihrer grossen Liebe würdig, dass in ihrem gewesenen irdischen Heim, wills Gott, auch Diakonissen und Waisen ihre Behausung finden. Über das Andenken dieser Wohltäterin sei das Wort der Offenbarung geschrieben: »Ich weiss deine Werke und deine Liebe und deinen Dienst und deinen Glauben und deine Geduld.«

Auch unser, durch des Herrn Hilfe und die warme Liebe der Gemeindeglieder staunend angewachsene *Diakonissenfond* ist reich beschenkt aus der Geschichte des Jahres hervorgegangen. In edler, treuer Geschwisterliebe, deren zarte Bande, waren sie festgeschlungen in diesem Leben, auch Tod und

Grab nicht zu zerreißen vermag, haben die *Geschwister* von weil. *Ottolie Posewitz* dem Diakonissenfonde eine Gabe von 2400 Kronen zugewendet und damit ihr warmes Interesse an dem Fortschritte dieser erhabenen Sache in so ergreifender Weise bekundet. Es sei der süsseste Lohn ihrer edlen Tat das Bewusstsein, ganz im Sinne der Verklärten gehandelt und den hehren Zweck um ein bedeutendes gefördert zu haben.

Eine bedeutende Förderung hat unser Diakonissenfond auch durch das am 16-ten Mai in dankenswertester Weise von *Frau Irma Tirscher* veranstaltete, sowohl in moralischer, als in materieller Hinsicht bestens gelungene Konzert erfahren. War es schon an und für sich ein äusserst erfreuliches Resultat, dass dabei nach Abzug der 224.28 K betragenden Ausgaben ein Reinertragnis von 485.22 K blieb, so war dieser Kunstabend schon auch darum freudig und dankbar zu begrüssen, als wir damals mit unserer Diakonissensache zum erstenmal und gleich in so sehr würdiger Weise vor die Öffentlichkeit traten. Es ist wohl damals schon manchem das Herz für die Idee warm geworden, die sich einige Monate später verwirklichen sollte.

Waren diese hochherzigen Vermächnisse, Stiftungen und Gaben die Sonnenstrahlen im Gemeindeleben des verflossenen Jahres, das was Mut und Kraft gibt zur Arbeit, so hat es gewiss auch an Sorge und tief ins Leben der Gemeinde einschneidenden Fragen nicht gefehlt. Hieher gehörte die bereits länger dauernde Sorge des bedrückenden *Deficits*, dessen sich unsere Gemeinde bei Aufwendung aller ihr zur Verfügung stehenden Kräfte nicht erwehren konnte. Wills Gott, so soll es nun gelingen, im Gemeindehaushalte das Gleichgewicht zwischen Einnahmen und Ausgaben zu erreichen. Es berechtigen zu dieser angenehmen Hoffnung die Steigerung, die die Gemeindecinnahmen durch das Schwartz'sche Vermächtnis, die Zinsen der Eduard Loisch'schen Stiftung, die Leistung des III. Quinquenniums an die Lehrer von seiten des Staates, am meisten aber durch die 5000 K betragende Erhöhung der städtischen Subvention erfahren werden.

Es bietet die soeben erwähnte Subventionserhöhung

willkommene Gelegenheit, der löblichen *Stadtkommune Igló* auch an dieser Stelle Dank zu sagen für die durch diese Erhöhung bewiesene Munificenz. Seit mehr denn einem Jahrhunderte schon unterstützt diese Stadt unsere Kirchengemeinde in der Ausübung ihrer kulturellen Aufgaben, und sie ist sich darin auch jetzt treu geblieben. In einer Zeit, in der die Kräfte der Gemeinde sich jenen vom Staate immer mehr hinaufgeschraubten Anforderungen gegenüber immer ungenügender erwiesen, hat unsere Stadt die Zeichen der Zeit verstanden und in voller Würdigung der durch unsere Schulen allen ihren Einwohnern zufließenden kulturellen und materiellen Vorteile, die Bitte unserer Kirchengemeinde in dankenswertester Weise erfüllt.

Eine viel Umsicht und Mühe erfordernde Aufgabe war auch die Lösung der Frage der 5⁰/₀-igen *Schulsteuer*. Es stand unsere Gemeinde hier eben einer Zwangslage gegenüber. Den Ausfall des Schulgeldes an ihrer Volksschule konnte die mit Deficitsorgen kämpfende Gemeinde keineswegs ertragen, und andererseits kann sie die staatliche Ablösung desselben nur dann erreichen, wenn sie ausweisen kann, dass ihre Mitglieder eine 5⁰/₀-ige Schulsteuer leisten. Da gereicht es denn unseren Gemeindegliedern zur Ehre, dass sie diese Zwangslage durchschauend und überzeugt vom besten Willen ihres Präsidiums, die bisher ungewohnte Schulsteuer einzuführen beschlossen und unsere Gemeinde so von dem Ausfall des Schulgeldes bewahrten.

Einen bedeutenden Wendepunkt im kirchlichen Leben unserer Gemeinde sollte der 6-te December bedeuten; er war der Geburtstag des *Diakonissenfrauenvereins*, den wir nun glücklich sind zu besitzen. Mochte manchem auch die Zeit seit Auftauchen der Idee des Diakonissenwesens und des eifrigen Sammelns für dasselbe etwas lange geschienen haben, es war dies dennoch jene heilsame Wartezeit, in der die Idee ausreifen, Vorurteile überwinden und der dazu bestimmte Fond unter Gottes sichtbarer Gnade anwachsen konnte, und so nach jeder Hinsicht eine reelle Basis gegeben war, auf der ein verheissungsvolles Gedeihen erhofft werden darf.

Wie tief die Liebe zum Diakonissenwesen bereits Wurzel

gefasst, bewiesen die überaus zahlreichen, den Saal unseres Gymnasiums füllenden Frauen, die der Einladung ihres Pfarrers freundlich und freudig folgend, erschienen waren.

Man fühlte durch die ganze grosse Versammlung etwas vom Geiste der Liebe Christi wehen, die zu verwirklichen, kraft ihrer charismatischen Gaben, gerade die Frauen so ganz besonders berufen sind. Nach freundlicher Begrüssung der Erschienenen, hielt der Gemeindepfarrer einen das Wesen der Diakonie und das vielseitige, auf alle Gebiete leiblichen, sittlichen und geistlichen Elendes sich erstreckende Wirken der Gemeindegewesener schildernden Vortrag, während die Geschichte der Diakonie in der Kirche wegen Mangel an Zeit einer andern Gelegenheit vorbehalten blieb.

Nachdem nun zur Wahl geschritten worden, wurden *mit Akklamation* die Folgenden gewählt: zur Vereinspräsidentin Witwe Frau *Auguste Senger*, zur Vicepräsidentin Frau *Gizella Walser*, zur Kassierin Frau *Ines Kintzler*, zum Sekretär Professor *Ladislaus Thern*.

Nach erfolgter Begrüssung von Seiten des Pfarrers, dankte die neugewählte Vereinspräsidentin im Namen aller Funktionäre in inniger Weise für das ihnen gewordene Vertrauen mit dem Versprechen, das beste Können in den Dienst des erhabenen Zweckes setzen zu wollen.

Es wurden sodann 42 Frauen behufs Sammlung der Vereinsmitglieder entsendet. Welch tiefem Bedürfnisse die Gründung dieses Vereines entgegenkam, bewies nicht blos der Umstand, dass sämtliche Anwesende sich unterzeichneten, sondern auch das überaus erfreuliche Resultat, dass unser Diakonissenfrauenverein heute nicht weniger denn *310 Mitglieder*, darunter *39 gründende Mitglieder* zählt.

Möge es nun dieser jungen Pflanzung im Weinberge des Herrn gegönnt sein, sich zu einem stattlichen Baume zu entwickeln, darunter viele, recht viele Erquickung, Labung und Linderung finden mögen in Leibesqualen und Seelenschmerzen. Wir aber haben das volle Vertrauen, es sind für die gute Sache warmfühlende Herzen, denen die Leitung des Vereines anvertraut ist. Mögen sie ihn führen, unbeirrt durch weltliche Dinge im Aufblick zu dem göttlichen Heiland, der

nicht gekommen ist, dass Er sich dienen lasse, sondern dass Er diene.

Wir haben zum Schlusse nur noch den einen Wunsch, es möge uns durch die Güte der Leitung des Mutterhauses zu Pozsony die innige Freude gegönnt sein, recht bald eine Gemeindeschwester, und wills Gott, dann im Sinne eines städtischen Beschlusses, eine zweite auch für weitere Kreise unserer Stadt, begrüßen zu können, damit wir die Früchte so vieler in Stunden der Freude und noch mehr des tiefen Schmerzes geborenen Opfergaben an unseren Leidenden, Vergessenen und Verlassenen sehen und segnen können.

Das Gemeindeleben in administrativer Hinsicht.

Über das Gemeindeleben in administrativer Hinsicht sei auf Grund der Protokolle folgendes mitgeteilt:

Auf Grund gefassten Beschlusses, es möge die sonst in den letzten Tagen des Jahres üblich gewesene Gemeindeversammlung von nun an stets an dem auf den 6-ten Jänner fallenden Epiphaniastage abgehalten werden, ist die Grenze der im alten und neuen Jahre zu behandelnden Gegenstände eine fließende geworden.

Es beschäftigte sich die am 6-ten Januar stattgefundene Gemeindeversammlung demgemäss auch zumeist mit jenen Gegenständen, die ihr die letzte Presbyterialversammlung von 1907 unterbreitete.

Es wurde die Abdankung des Kaplans *Viktor Fábry* und die Wahl seines Nachfolgers *Michael Becker* gutheissend zur Kenntnis genommen.

Mit besonderem Danke und tiefer Rührung nahm die Gemeindeversammlung die hochherzige Stiftung zur Kenntnis, welche *Frau Etelka Borbély geb. Klein* zum Andenken ihrer in Igló heimgegangenen, in Gott ruhenden Eltern, unter dem Namen *Klein János Samu és neje tanulmányi ösztöndíjalapítvány* im Betrage von 15000 Kronen zu dem Zwecke machte, dass deren Zinsen einem Kandidaten des Pfarramtes oder der Philosophie den Besuch ausländischer Universitäten, besonders jener im Mutterlande der Reformation, ermöglichen.

War diese hochherzige Tat inmitten so vielfach geschwundener Pietät, leider auch der kindlichen, ein herzerquickender Beweis dafür, dass es, Gott sei Dank, in manchem Herzen nach dem herrlichen Apostelwort geht: »Die Liebe hört nimmer auf«, so möchten wir, die Dinge vom Gesichtswinkel unserer teuren vaterländischen Kirche besehend, den innigen Wunsch daran knüpfen: wollte Gott, es möchte sich auch hin und her in den Häusern unserer Gemeinde ein Sohn finden, der, getrieben von *innerem* Berufe, den Dienst am Worte sich zur Lebensaufgabe wählte, damit diese köstliche Stiftung so recht ihren erhabenen Zweck erfüllte und der Intention der hochherzigen Stifterin genügen könnte, in erster Reihe denen zu dienen, die dem geistlichen Amte sich widmen wollen. Im Übrigen aber möge es nur zum Segen unserer Gesamtkirche gereichen, gleichwohl ob es Kandidaten der Kirche oder Schule geniessen werden.

Auf Grund eines Kommissions- und Presbyterialantrages ordnete sodann die Gemeindeversammlung die *Jahresgehälter* der beiden männlichen Lehrkräfte der Mädchenschule, *Adolf Dobó* und *Hugo Seltenreich*, und erhöhte auf Grund des XXVII. Gesetzartikels v. J. 1907 die *Quinquennien* der vier Lehrkräfte an der Elementarschule vom 1-ten Juli 1907 von 100—100 auf 200—200 Kronen.

Die Gemeindeversammlung nahm in ihrem weiteren Verlauf den Antrag auf Einreichung eines Gesuches an die Stadtkommune Igló, dieselbe wolle die unserer Kirchengemeinde bisher gegebene Subvention um 5000 K hochherzig erhöhen, einstimmig an, desgleichen des Jahrespräliminare pro 1908 gutheissend zur Kenntnis.

Zum Schlusse nahm die Gemeindeversammlung den durch den Umstand, dass das mit dem Gemeindestatute aufs engste zusammenhängende Gymnasialstatut oberbehördlich noch nicht genehmigt worden, bedingten Presbyterialantrag, dass das Mandat sämtlicher Gemeindefunktionäre bis zum 6-ten Jänner 1909 erlängert werde, einstimmig an, votiert ihnen besten Dank und erwidert die Bitte des im Dienste der Gemeinde ergrauten hochverdienten Kircheninspektors des kgl. Rates *Georg Topscher* um Entlastung seiner Person von

der verantwortungsvollen Würde mit dem ungeteiltestem Vertrauen und der Votierung innigsten Dankes. An Stelle des von Igló verzogenen, um die Gemeinde sich verdient gemachten Gemeindefiskals, *Ladislau Soós*, wurde *Dr. Elemér Marschalkó* einstimmig gewählt.

Am 29-ten März fand die durch die Vorlage der Jahresabschlussrechnungen erforderliche Presbyterialsitzung statt. Nebst mehreren auf das Gemeindeleben bezüglichen Meldungen wurde dem Presbyterium zur freudigen Kenntnis gebracht, dass die *Geschwister der weil. Otilie Posewitz*, die vor ihrem Heimzuge unserem Diakonissenfonde bereits 1000 K hinterliess, die Gabe der unvergesslichen Schwester mit einer für denselben Zweck bestimmten Gabe von 2400 K ergänzten. Auf Grund des Berichtes des mit der Prüfung der Gemeinberechnungen betrauten Kommission, wurde der Gemeindeversammlung vorgeschlagen, selbe gutheissend zur Kenntnis zu nehmen.

Die am 5-ten April stattgefundene Gemeindeversammlung nahm mit gerührtem Herzen Kenntnis von der hochherzigen, 24.0 K betragenden Spende der *Geschwister weil. des Frl. Otilie Posewitz*, verewigt die Namen der edlen Wohltäter in ihrem Protokoll, denen das süsse Bewusstsein die Angelegenheit des erhabenen Werkes der Diakonie in unserer Gemeinde gefördert zu haben, den schönsten und edelsten Lohn bieten möge! Die Gemeindeversammlung nahm sodann die Rechnungen der Muttergemeinde, ebenso die der beiden Filien Iglóhollópatak und Illéfalú gutheissend zur Kenntnis und erteilte dem Gemeindekassier *Géza Langsteld*, dem Kurator *Michael Rozlosnik* und dem Lehrer *J. Késmárszky* nebst dem Ausdrücke wohlverdienten Dankes das Absolutorium.

Mit Begeisterung nahm die Versammlung sodann den Antrag des Presbyteriums an, auch in ihrem Kreise die aufgetauchte gesunde und aktuelle Idee, des fürs ganze Land geplanten »*Országos Protestáns Szövetség*«, eines Landesprotestantenbundes zu fördern, was durch den Beitritt sämtlicher Anwesenden und den Beschluss, diesem Bunde in der Gemeinde Mitglieder zu sammeln, dokumentiert wurde. Zu unserem Bedauern ist es in dieser Angelegenheit ohne unser Verschulden nicht übers Mitgliebersammeln hinausgekommen,

die verheissungsvolle Knospe sollte nicht zur Blüte gelangen.

Anfänglich von dem glücklichen Gedanken ausgehend, dem das ganze Land mit seinen Netzen überziehenden katholischen Bunde durch Sammlung aller zerstreuten und darum ohnmächtigen protestantischen Kräfte in Gestalt eines solchen Bundes entgegenzuwirken, hat diese klare Idee unter dem Drucke opportunistischer Rücksichten und wegen Mangel protestantischer Entschiedenheit, einer verwässerten und farblosen, eines »Vallássegynlöségi szövetség«, eines Bundes für Gleichstellung der Konfessionen weichen müssen. Die Folge davon: dass die Begeisterung schwand und uns nur die Wiedererwachung der lebensfähigen, wirksamen Idee zu wünschen und hoffen übrig bleibt.

Zum Schlusse nahm die Versammlung die Meldung über die Tätigkeit unserer Gemeinde als Zweigverein der allgemeinen ungarischen *Hilfsanstalt* im verflossenen Jahre zur Kenntnis.

Die für den 14-ten Juni einberufene *Presbyterialsitzung* zählte zu ihren Hauptgegenständen vor allem die zur Kenntnisnahme der eingereichten Abdankung des verdienstvollen Professors unseres Gymnasiums, *Martin Guhr*, wählte *Győző Símonyi* zum substituierenden Professor und entsendet behufs wieartiger Durchführung angesuchter *Quartiergeldserhöhung* der Professoren des Gymnasiums, eine Kommission.

Die auf denselben Tag einberufene *Gemeindeversammlung* beschliesst um Annehmung des Senioralpräsidiums behufs Verkaufes dreier Gemeindegrundstücke, nimmt mit tiefem Bedauern den Rücktritt des durch 43 Jahre an unserem Gymnasium in hingebender Treue, in ebenso kirchlichem als patriotischem Sinne unermüdet wirkenden Professor *Martin Guhr* zur Kenntnis, wünscht ihm nach treuer Arbeit einen gesegneten Lebensabend und verewigt protokollarisch seine Verdienste.

Eine Pflicht wehmutsvoller Pietät erfüllte sodann die seit dem am 18-ten Mai erfolgten Heimgange des verdienstvollen Seniors unseres Seniorates, *Samuel Weber*, zum erstenmale zusammengetretene Gemeinde, indem sie das Andenken des Mannes, der sich durch seine auf die meisten

Gebiete des Wissens erstreckende Kenntnisse, durch seinen Bienenfleiss, durch seine historischen Forschungen und, was uns wohl am nächsten berührt, durch seine unermüdliche Wirksamkeit als Kirchenmann, einen weit und breit bekannt und beliebt gewesenen Namen machte — auch ihrerseits protokollarisch verewigte.

Schliesslich entsendete die Versammlung noch zu dem demnächst in Felka abzuhaltenden Senioralkonvent ihre Deputierten, desgleichen eine Kommission behufs näherer Befassung mit dem Gesetzartikel vom unentgeltlichen Volksschulunterrichte und seine, unsere Schule betreffenden Konsequenzen.

Die den 9-ten August zusammengetretene Presbyterialversammlung vollzog nach Erledigung einiger laufenden Angelegenheiten die erstmalige Verteilung des Stipendiums aus dem Studienfonde der »Klein János Samu és neje« benannten Stiftung, ferner die durch den Rücktritt des Professors Martin Guhr vakant gewordene Professor für Latein und Griechisch. Ersteres wurde von 4 Petenten dem Professorkandidaten *Andor Marcsek* zugesprochen, für letztere beschlossen, beim hohem Ministerium für Kultus und Unterricht dahin vorstellig zu werden, dass von den 4 Bewerbern *Julius Wiese* für das nächste Schuljahr als substituierender Professor ernannt werde.

Die am 15-ten August zusammengetretene Gemeindeversammlung nahm den Presbyterialantrag, behufs Ernennung des substituierenden Professors *Julius Wiese* für die Dauer des nächsten Schuljahres an, gab auf Grund eingegangener Aufforderung behufs Besetzung der verwaisten Seniorwürde ihr Doppelwotum einstimmig auf den bisherigen Konsenior *Albert Kübecher*, wählte *Győző Simonyi* für das nächste Schuljahr abermals zum substituierenden Professor, beschliesst mit Rücksicht auf die misslichen pekuniären Verhältnisse der Gemeinde, sich bittweise an das hohe Ministerium für Kultus und Unterricht zu wenden, es möge dasselbe nicht blos die für den 1-ten Oktober fälligen dritten Quinquennien sämtlicher Lehrkräfte der Volksschule, sondern auch die bisherigen aus der Staatskassa decken, und nimmt schliesslich zur

Kenntnis, dass der Distriktualkonvent die territorial wohl zu Igló gehörenden, wegen schwerer Zugänglichkeit aber von Igló aus fast nicht zu pastorierenden Gemeindeglieder von *Iglórosztoka* unter Einwilligung unserer Gemeinde, der Kirchengemeinde *Merény* eingegliedert hat.

Die für den 20-ten September anberaumte Presbyterialversammlung nahm nach Erledigung anderer Gegenstände die Einladung zu dem bevorstehenden ausserordentlichen Senioralkonvent auch ihrerseits zur Kenntnis und beschliesst der demnächst zusammenzuberufenden Gemeindeversammlung den Vorschlag zu machen, die Auswerfung der durch den Gesetzartikel über unentgeltlichen Volksschulunterricht bedingten 5⁰/₀-igen Schulsteuer im Principe zu beschliessen.

Die Gemeindeversammlung vom 27-ten September verhandelte nebst anderen Gegenständen die Einladung zu dem am 28-ten September zu Leibic abzuhaltenden ausserordentlichen Senioralkonvente, dessen Hauptzweck die Amtseinführung des neugewählten Seniors *Albert Kübecher* sein soll und entsendete ihre Deputierten, nahm sodann die bedauerliche Abdankung des nahezu 5 Jahre mit musterhafter Gewissenheit seines Amtes waltenden Gemeindekassiers *Géza Langsfeld* zur Kenntnis und votierte ihm, nachdem auch die herzlichsten Vertrauenskundgebungen von seinem beabsichtigten Rücktritt nicht abzuhalten vermochten, ihren herzlichsten Dank und ersucht das Presbyterium, nun einen Antrag behufs Besetzung der verantwortungsvollen Stelle zu machen.

Der letzte und ins Gemeindeleben wohl tief eingreifendste Gegenstand dieser Gemeindeversammlung war der Antrag des Presbyteriums auf principiellern Beschluss die 5⁰/₀-ge Schulsteuer auszuwerfen.

Es sollte der Wille der Gemeinde hier durch Abstimmung zu Tage treten, wobei 30 Mitglieder für, 4 gegen den Antrag stimmten und ein Gemeindeglied sich des Stimmens enthielt.

War somit die Auswerfung der Schulsteuer im Principe zum Beschluss erhoben, so wurde nun das Presbyterium mit allen hiezu nötigen Vorarbeiten betraut,

Die für den 25-ten Oktober einberufene Gemeindeversammlung hatte nur einen Gegenstand und war nur von einem Gefühl beherrscht, nämlich von dem des innigen Dankes und tiefster Verehrung.

In dieser Gemeindeversammlung teilte der Kircheninspektor die Freudenbotschaft mit, dass der in weiten Kreisen ungeteilte Achtung genießende Rechtsanwalt zu Budapest, Herr *Eduard Loisch*, sich auch in unserer Gemeinde ein bleibendes Denkmal gesetzt hat, indem er in liebevoller Erinnerung an seine bereits heimgegangene, von Igló gebürtige teure Gattin, zwei 10000 - 10000 Kronen betragende *Stiftung* machte; die eine zu Gunsten der Kirchengemeinde selbst, zu dem Zwecke, dass die Hälfte der Zinsen zur Deckung von Gemeindebedürfnissen verwendet werde, die andere Hälfte aber dem jeweiligen Gemeindepfarrer als Ehrenhonorar ausgefolgt werde. Die Zweite der Stiftungen aber zu Gunsten unseres Obergymnasiums und der Mädchenschule mit dem Bemerken, dass die Zinsen derselben in gleichen Teilen zu Stipendien verwendet werden derart, dass die eine Hälfte dem in jeder Beziehung vorzüglichsten Maturanten, ohne Unterschied der Religion, der Nationalität, der Familien- und Vermögensverhältnisse zuerteilt, im Falle zweier gleichvorzüglicher Maturanten aber in gleiche Teile geteilt, beiden ausgefolgt werden. Die zweite Hälfte dieser den beiden Schulen zugedachten Stiftung aber bestimmte der edle Wohltäter unserer Mädchenschule, damit davon arme, fleissige Mädchen von tadelloser Aufführung unterstützt werden.

Mit tiefem Danke nahm die Gemeindeversammlung diese beiden Stiftungen zur Kenntnis, verewigt die beiden Namen der teuren Wohltäter in ihrem Protokolle und beschliesst dem hochherzigem Wohltäter den tiefsten Dank im Wege eines Protokollauszuges zukommen zu lassen.

Die am 15-ten November abgehaltene *Presbyterialversammlung* beschloss folgende durch sie verhandelte Gegenstände der Gemeinde zu unterbreiten.

Wolle dieselbe das vom Gemeindegassier ausgearbeitete Präliminar annehmen, der Stadtkommune Igló für Erhöhung der Subvention wärmsten Dank zollen, ferner im Wege einer

hiezuh entsendeten Kommission beantragen, das hohe Kultusministerium zu ersuchen, die 32.000 Kronen betragende Staatsubvention des Gymnasiums derart zu erhöhen, dass dadurch weder der konfessionelle noch der autonome Charakter des Institutes ungünstig beeinflusst werde.

Die Versammlung befasste sich ferner mit dem im Auftrage der Gemeinde zusammengestellten Steuerbogen.

Hinsichtlich der auszuwerfenden 5⁰/₀-gen Schulsteuer beschliesst die Versammlung, denselben beim Pfarramte zur allgemeinen Hinsicht aufzulegen und der Gemeinde zu unterbreiten.

Mit innigem Danke nahm die Gemeinde sodann die Meldung ihres Kircheninspektors entgegen, dass das in unserer Gemeinde heimgegangene *Frl. Vilma Schwartz* zur Universalerbin ihres hinterlassenen Vermögens unsere Gemeinde eingesetzt und entsendet behufs Antragsstellung an die Gemeinde eine Kommission.

Zum Schlusse wurde auf die vakante Gemeindekassierstelle *Andor Madarász*, der Kassier der XVI. Zipserstädter Sparkassa, an die Gemeinde vorgeschlagen.

Die für den 27-ten November einberufene *Gemeindeversammlung* hatte einige wichtige Gegenstände zu erledigen. Eingeleitet durfte sie abermals durch eine freudige Meldung werden, einem abermaligem Beweise, wie die kindliche Anhänglichkeit zu Kirche und Schule auch in dieser Zeit vielfacher Verflachung doch noch nicht ausgestorben ist. Es konnte der Gemeinde mitgeteilt werden, dass das am 20-ten Juni heimgegangene *Frl. Vilma Schwartz* unsere Gemeinde testamentarisch zur Universalerbin einsetzte, indem sie derselben ihr elterliches Haus vermachte mit dem ausdrücklichen Bemerken, dass selbes unter dem Namen ihrer in Gott ruhenden Eltern, *Gustav Schwartz und Vilma Pákh*, für ewige Zeiten unveräusserliches Eigentum der Gemeinde bleibe. Die Gemeindeversammlung nahm diese edle Stiftung gerührt zur Kenntnis, verewigt den Namen der teuren Heimgegangenen in ihrem Protokoll, beschliesst gelegentlich eines Ausbaues des Hauses den Namen der Stifterin auch durch eine Gedenktafel an demselben zu ehren und betraut behufs Vorschlages wieartiger Verwaltung oder eventuellen Umbaues das Presbyterium.

Mit dankbarer Freude nahm die Versammlung ferner jenen Bericht entgegen, dass unsere Stadtkommune in voller Würdigung der Verdienste, die sich die von unserer Gemeinde erhaltenen Schulen um die Gesamtbevölkerung der Stadt ohne Unterschied der Konfession erwarb, dem an die Stadtkommune seinerzeit eingereichten Memorandum Raum gebend, in ihrer am 4-ten November abgehaltenen Generalversammlung die unserer Gemeinde jährlich gegebene Subvention vom 1. Januar 1909 um 5000 Kronen erhöhte.

Von tiefstem Danke erfüllt, beschliesst die Versammlung, denselben im Wege eines Protokollauszuges an die Stadtkommune gelangen zu lassen.

In ihrem weiteren Verlaufe nahm die Versammlung das Präliminar für 1909 an und ging dann zur Verhandlung des ihr vom Presbyterium unterbreiteten vorschriftsmässig zusammengestellten Schulsteuerentwurfes über.

Es wurde nun derselbe, nachdem er nach vorausgegangener Verkündigung von der Kanzel behufs Einsicht beim Pfarramte 8 Tage auflag, namensweise verlesen und nachdem keiner der Anwesenden eine Bemerkung gemacht, nach erfolgter Abstimmung zum Beschluss erhoben.

Zum Schlusse wählte die Versammlung an Stelle des abgetretenen Gemeindegassiers *Géza Langsfeld*, den Kassier der XVI. Zipserstädter Sparkassa, *Andor Madarász*, einstimmig zum Gemeindegassier.

Am 27-ten December fand mit der damals abgehaltenen *Presbyterialversammlung* die letzte der im arbeitsreichen Jahre 1908 abgehaltenen Sitzungen statt.

Es wurde vor allem die zur Ergänzung der Jahresgehälter der Lehrkräfte an der Mädchenschule bewilligte Staatssubvention zur Kenntnis genommen, sodann die Meldung über die am 6-ten December erfolgte Gründung eines Diakonissenfrauenvereins in unserer Gemeinde freudig begrüsst, ferner der Gemeinde beantragt, die Zinsen des Diakonissenfondes dem neugegründeten Vereine zu seinen Zwecken zur Verfügung zu stellen und das Gemeindepräsidium betraut, in Angelegenheit der aus städtischen Mitteln anzustellenden zweiten Diakonisse zu unterhandeln.

Die Versammlung beschliesst, nachdem sie die erfolgte Übergabe des Vermögens an den neugewählten Kassier zur Kenntnis genommen, der Gemeinde zu beantragen, beim hohen Ministerium für Kultus und Unterricht dahin vorstellig zu werden, dasselbe wolle behufs Regelung der Professorenquartiergelder und Deckung anderer Bedürfnisse die dem Gymnasium bisher gegebene Subvention von 32.000 auf 52.000 K erhöhen.

Ferner wurde beschlossen, der Gemeinde zu beantragen, das Schwartz'sche Haus mit Hülfe des 30.000 K betragenden Waisenhausfondes auszubauen und im Flügelgebäude desselben den einzustellenden Diakonissen, ebenso eventuellen Gemeindewaisen ein Heim zu errichten. Zum Schlusse wurden die Vorkehrungen zu der am 6-ten Januar des Jahres 1909 abzuhaltenden allgemeinen Neuwahl getroffen und der Gemeinde beantragt, sie wolle vor allem ihren hochverdienten *Kircheninspektor Georg Topscher* ersuchen, seine verantwortungsvolle Würde zum Wohle der Gemeinde auch weiterhin zu behalten, ebenso den verdienstvollen Schulinspektor *Koloman v. Münnich* um dasselbe zu ersuchen. Nachdem die beiden Gemeindefunktionäre *Ladislaus Thern* und *Árpád Kintzler* ihr mit soviel Treue verrichtetes Amt weiter zu führen nicht geneigt sind, wird an ihre Stelle Gymnasialprofessor *Dr. Győző Bruckner* und Seminarprofessor *Árpád Forberger*, an Stelle das als Direktor nach Szalatna versetzten Bauinspektors *Géza Gréb* Direktor *Julius Dörner*, als Gemeindefiskal aber *Dr. Elemér Marschalkó* vorgeschlagen.

Gottesdienstliches Leben.

Wird in der klassisch schönen Bekenntnisschrift unserer Kirche vom Wesen der Kirche gelehrt, sie sei die Versammlung aller Gläubigen, bei welchen das Evangelium rein verkündigt und die Sakramente laut des Evangelii gereicht werden, so sind in dieser ebenso schlichten, als schriftgemässen Bestimmung der Merkmale der wahren Kirche Christi bereits auch die beiden Hauptgebiete gegeben, auf denen sich das gottesdienstliche Leben einer Gemeinde abspielt und die

Richtlinien, nach denen darüber berichtet werden kann. Denn gibt es auch zur Hebung und Förderung des christlichen und kirchlichen Lebens manche andere Mittel, und müssen wir, soweit sie mit der Lehre der Kirche nicht im Widerspruch stehen, namentlich in dieser Zeit vielfacher Entfremdung von Kirche und Religion nach ihnen auch suchen, so bleibt doch die Wortverkündigung und die Spendung der Sakramente der Mittelpunkt alles kirchlichen Lebens und die Beteiligung an denselben der Gradmesser des inneren religiösen Fühlens und Denkens. Denn es drängt und ringt doch Alles, was tief im Herzen wohnt, darnach, auch nach aussen in die Erscheinung treten zu können — auch das Heiligste. So wird das innere anbetende Gefühl des Herzens zu jener gottesdienstlichen Anbetung der Gnade und Liebe unseres Gottes, wie sie sich äussert in den Opfern des Gebetes und des Liedes und dem demütigen Empfang jener Gnade, wie sie aus Wort und Sakrament in unsere gottsuchenden Seelen fleusst.

Von diesem Gesichtspunkte aus die Sache betrachtend, wird man in unseren Tagen leider auf keine besondere Tiefe und Reichtum des religiösen Innenlebens schliessen dürfen, und unwillkürlich drängt der Wunsch sich auf die Lippen des Tieferdenkenden, ach, dass doch der welthingenommenen Seele wieder Flügel verliehen und dem kühlen Herzen wieder die erste Liebe gegeben würde, dass wirs doch wieder verstünden, welch köstlichen Schatz wir in unseren Gottesdiensten, in der erhebenden Liturgie, in den tiefen Gebeten und Kernliedern unserer Kirche besitzen!

Indem wir im Folgenden einen kurzen Rückblick auf das gottesdienstliche Leben des verstrichenen Jahres tun, gebührt unser innigster Dank noch dem unter der Leitung des bewährten Kantors *Marton Károly* stehenden *gemischten Chor* nicht minder den *Universitätshörern* aus unserer Gemeinde und jenen *Männern*, die in Abwesenheit des ständigen Seminaristenchors die liturgischen Gesänge in bereitwilligster Weise versehen, resp. bei festlichen Gelegenheiten die Andacht durch ihr freundliches Mitwirken gehoben haben.

Es sei an dieser Stelle inniger Dank auch allen den Mitwirkenden gesagt, die ihre edle Kunst gelegentlich des

Diakonissenkonzertes in den Dienst dieses ebenso kirchlichen als menschenfreundlichen Zweckes stellten und dadurch die edle Sache in dankenswertester Weise unterstützten.

Wir feierten :

am 24-ten December die Christvesper,
am 25—26-ten December das Weihnachtsfest,
den Jahresschluss,
den Jahresanfang,
am Epiphaniastage das Missionsfest.

Die Passionsandachten fanden vom Mittwoch nach dem ersten Fastensonntage an allwöchentlich Mittwoch nachmittags 4 Uhr, im ganzen 5-mal statt.

Am 16-ten April feierten wir den *Gründonnerstag* und am 17-ten April den Gedächtnistag des Kreuzestodes unseres Heilandes.

Am 19—20-ten April begingen wir das Osterfest.

Nach der am Mittwoch nach Ostern stattgefundenen Einschreibung fand der Konfirmanden-Unterricht von Donnerstag nach Ostern bis zum Mittwoch vor Himmelfahrt statt.

Am *Himmelfahrtstete* ging, nachdem am Mittwoch nachmittags 2 Uhr die Prüfung der Konfirmanden im Gottes-hause stattgefunden hatte, die *Konfirmationsfeier* und am darauffolgenden Sonntage die erste Abendmahlsfeier der Neukonfirmierten vor sich.

Am 7-ten und 8-ten Juni feierten wir das Pfingstfest.

Am 15-ten Sonntag nach Trinitatis die Ernte-Dankfeier.

Am 17-ten » » » die Kirchweihfestfeier.

Am 20-ten » » » die Reformationsfeier.

Am 23-ten » » » die Totenfeier.

Das heilige Abendmahl wurde in der Stadtgemeinde im ganzen 4-mal gespendet und zwar :

am Grünen Donnerstage,

am Charfreitage,

am Sonntage Exaudi (Konfirmationsbeichte) und

am Trinitatisstete.

Den ev. Gläubigen zu *Otösbánya* wurde 4-mal Gottesdienst, 1-mal Beichte abgehalten,

Die Gottesdienste für die Gemeindeglieder *slavischer Zunge* fanden an jedem ersten Sonntage des Monats, ferner am Palmsonntage, verbunden mit der Konfirmationsfeier, am Nachmittage des Charfreitags und an den 3 grossen Festen statt.

Das heilige Abendmahl wurde gespendet :
 am Palmsonntage,
 am Pfingstfeste,
 am 4-ten Oktober die übliche Herbstbeichte und
 am Weihnachtsfeste.

In der Filie *Hollópatak* wurde das heilige Abendmahl am 25-ten Oktober gespendet.

Alle Arbeit im Weinberge des Herrn ist Saat auf Hoffnung. Es ist nicht unsere Aufgabe zu untersuchen und festzustellen, wieviele aus den Gottesdiensten des verflossenen Jahres einen Gewinn haben für ihre Seele. Es ist die Gnade auch in diesem Jahre verkündigt worden an Sonn- und Festtagen, in schlichten Morgenandachten und ernsten Passionsbetrachtungen. Mögen viele sie ergriffen haben mit den Händen des Glaubens, mit dem Hunger der Seele, die nach dem lebendigen Gott schreit, wie der Hirsch schreit nach frischem Wasser.

Unsere Schulen mit besonderer Rücksicht auf den Religionsunterricht.

Es sind wohl nicht allzuviele Einzelgemeinden in unserer vaterländischen Kirche, die auf dem Altare vaterländischer Kultur solche Opfer bringen, als es unsere Gemeinde tut.

Als Erbe glaubenstreuer Väter und Zeiten, die die Erhaltung derselben beiweiten an keine so grossen Opfer wie heute knüpften, bietet unsere Gemeinde, oft selbst mit Zurückstellung primärer kirchlicher Bedürfnisse, alles auf, um dieselben unter den auf dem Erziehungsgebiete jährlich steigenden Ansprüchen, wohl mit Inanspruchnahme der Staatshilfe, jedoch als konfessionelle evangelische Schulen zu erhalten und zu fördern.

Und sie lässt sich in ihrer erhabenen kulturellen Arbeit durch keine engherzigen konfessionellen Gesichtspunkte beirren, es stört sie in ihrem Opfer für ihre Schulen nicht, dass die kulturellen Segnungen derselben zur grösseren Hälfte Schülern und Schülerinnen anderer Konfessionen zuteil werden, dass auch die wirtschaftlichen Vorteile der Einwohnerschaft ohne Unterschied der Konfession zufallen. Sie darf aber auch dafür mit vollem Rechte erwarten, einerseits von ihren Schulen, dass sie über den weiten Blick für allgemeine Kultur, auch ihrer schönsten Aufgabe, der Kirche und dem Vaterlande treue, warmfühlende Glieder zu erziehen, nicht vergessen, andererseits von der Stadt und ihren Bewohnern, dass sie sie in der Erfüllung ihrer erhabenen Aufgabe nach der moralischen und materiellen Seite hin tatkräftig unterstützen.

Unser *Obergymnasium* besuchten im Schuljahre 1907—8 385 Schüler, und zwar waren davon einheimische 138, fremde 247. Der Konfession nach waren ev. A. K. 106, reformierte 54, 225 andersgläubige.

Unsere *Mädchenschule* wurde von 174 Schülerinnen besucht und zwar: die I. Klasse 31, die II. 54, die III. 40, die IV. 29. Es waren davon einheimische 47, fremde 127. Der Konfession nach ev. A. K. 64, reformierte 9, andersgläubige 101.

In unsere *Volksschule* wurden eingeschrieben 206 Kinder und zwar: 115 Knaben und 91 Mädchen. Davon besuchten die I. Klasse 40, die II. Klasse 51, die III. Klasse 55, die IV. Klasse 60 Kinder.

Es waren darunter einheimische 109, fremde 97. Der Konfession nach waren ev. A. K. 118, reformierte 14, andersgläubige 74.

Die Vertiefung der religiös sittlichen Erziehung der Jugend hatten auch die über die Wintermonate sonntäglichen Schulgottesdienste des Gymnasiums und die einzelnen Kindergottesdienste zur Aufgabe.

Die Beichtfeiern der ev. Mittelschuljugend, der sich auch die Schüler der Knabenbürgerschule und der Holzindustrieschule anschlossen, fanden zweimal im Jahre statt,

In der hiesigen *staatlichen Lehrerpräparandie* besorgte den Religionsunterricht der Gemeindepfarrer und trug zugleich Sorge dafür, dass die Zöglinge sich auch in allen in ihr Fach schlagenden Kantorenagenden üben konnten.

Im verflossenen Schuljahre waren in allen 4 Jahrgängen insgesamt 32 ev. und ref. Zöglinge.

In der hiesigen *Knabenbürgerschule* und *Holzindustrieschule* besorgte den Religionsunterricht im ersten Semester bis Weihnachten Kaplan *Viktor Fábry*, vom Januar 1908 Kaplan *Michael Becker*.

In den beiden Filien *Hollópatak* und *Illésfalva* sorgten für die religiöse Erziehung der schulpflichtigen und der die Wiederholungsschule besuchenden Kinder die dortigen Levitenlehrer.

Der Religionsunterricht der Diaspora in *Otösbánya* und *Iglóhuta* wurde 1 2 wöchentlich durch den Pfarrer und den Kaplan versehen. Es beteiligten sich an demselben am ersten Orte 7, am letzteren 9 Kinder. Desgleichen wurden auch die *Szepessümeger* Kinder in den Kenntnissen des Glaubens vom Illésfalvaer Levitenlehrer *Késmárszky Gyula* gewissenhaft unterrichtet. Es gab dort 17 schulpflichtige ev. Kinder.

Zum Schlusse gedenken wir noch des Konfirmanden-Unterrichtes, dem, wie dem Religionsunterrichte überhaupt, eine besondere Bedeutung zukommt. Wie alljährlich, so wurde derselbe auch im verflossenen Jahre vom Pfarrer besorgt. Die Zahl der Konfirmanden bringen wir an anderem Orte dieses Jahresberichtes, der die Volksbewegung in der Gemeinde behandelt.

Auch in den Filien wurden die Kinder zur Konfirmation vorbereitet und zwar auf die Weise, dass den Unterricht in denselben nach Anleitung des Pfarrers die Lehrer, in Iglóhuta, Otösbánya und Szepessümeg das Pfarramt im Rahmen des Religionsunterrichtes besorgten.

Spenden. Sammlungen. Schriftenverbreitung.

Es gereicht dem Berichterstatter bei Entwurf eines Bildes der Wohltätigkeit der Gemeindeglieder im verflorbenen Jahre zur Freude, konstatieren zu dürfen, dass es in ihrer Mitte viel freudige Opferwilligkeit gibt. Wir haben, Gott sei Dank, viele Herzen, die ihre Scherflein gerne herzutragen, wo es gilt einen kirchlichen Zweck zu fördern und glaubensbrüderliche Not zu lindern, und es ist manchmal rührend zu sehen, wie oft auch die Armut darbringt ihre Gaben, angesichts derer man fast fürchten möchte, sie seien vom Munde abgespart worden. Von warmen Herzen legen beredtes Zeugnis ab die anderwärts gewürdigten hochherzigen Stiftungen, Vermächtnisse und Spenden, von warmen Herzen reden der zu beträchtlicher Höhe angewachsene Diakonissenfond, die ansehnliche Hilfsanstaltsammlung und die Gaben für andere Gemeinden gleichen Bekenntnisses. Möge diese opferwillige Liebe auch ferner unsere Gemeindeglieder beseelen und auch jene erwärmen und veranlassen Gleiches zu tun, die sich diesem Opferaltare fernhielten.

Es wird über die Spenden in folgendem berichtet.

Für den *Diakonissenfond* flossen folgende Gaben ein:

1. Als Neujahrswunsch-Ablösung spendeten die Herren: *Gustav Bartsch, Géza v. Szontagh, Martin Guhr*, Frau *Thekla Prantner* 10—10 Kronen, *Dr. Julius Walser* 8 Kronen, die Herren *Arpad v. Széll* und *Aladár Scherffel* 5—5 Kronen, Herr *Franz Várallyi* 4 Kronen, die Herren *Eugen v. Lehoczky, Hugo Seltenreich, Karl Marton* 3 · 3 Kronen und zwei ungenannt sein wollende 4, resp. 2 Kronen.

3. Als Kranzablösung spendeten: aus Anlass des Hinscheidens weil. der Frau *Ottilie Langsfeld geb. Palczmann* der trauernde Sohn und Enkelin 40 Kronen. Anlässlich des erschütternden Todes ihres Kindes die Eheleute *Dajka* 10 K. In Erinnerung der Sterbetage ihrer Lieben die Familien *Gustav Thern* und *Alexander Thern* 10, resp. 12 Kronen. Beim Heimgehe der Wittfrau *Emma Leschinszky* Herr Senior *Albert Kübecher* 10 Kronen. Beim frühen Heimgehe seiner Schwester Pfarrer *Emerich Varga* 10 Kronen. Beim Verluste des einzigen

Sohnes das Ehepaar *Merényi* 10 Kronen. Gelegentlich der Jahreswende des Todes weil. *Gizella Bogsch* die Eltern und Rókuszer Freunde 20—20 Kronen. Schliesslich spendeten die hierorts wohnhaften *reformierten Gemeindeglieder* aus dem Reinerträgnis des durch sie veranstalteten Volksfestes 69 Kronen.

Es spendeten *Altarkerzen* an unser Gotteshaus: In der Stadtgemeinde: Zum Andenken seiner heimgegangenen Gattin *Karl Marczy*, ferner Frau *Amalie Schlosser geb. Gura*; in der Landgemeinde: die Wittve *Maria Strauch* und Wittve *Anna Mráz* 6—6 Altarkerzen.

Im Wege zirkulierter Sammelbögen sind folgende Sammlungen eingeflossen: für die Gemeinde *Alsólechnitz* zum Turmbau 10'60 K. Für die Gemeinde *Kisszeben* zum Aufbau des niedergebrannten Pfarrhauses 27'90 K. Für die Gemeinde *Baja* zum Kirchenbau 34'40 K. Für das Konfirmandenheim zu *Torzsa* 33'60 K; für denselben Zweck spendeten: Witfrau *Emilie Schwartz* 10 K, Frau *Amanda Guhr* 1 K. Für die Gemeinde *Paloncza* zum Kirchenbau 34'80 K. Für das *Waisenhaus* zu *Rozsnyó* 8'35 K. Für die *Kinderschutzliga* 22'20 K. Für das *Theologenheim* zu *Pozsony* 33 K. Für das *Lehrerseminar* zu *Felsőlövő* 9 K. Die Haussammlung für die *Mission* betrug sammt dem Missionsoffer 33'18 K. Die *Hilfsanstaltsammlung* betrug 452'23 K, von dem der Gemeinde zur freien Verfügung $\frac{1}{4}$ 112'08 K blieb, welche Summe sie nebst den vorgeschriebenen ständigen Gaben an die Filien *Illésfalu*, *Hollópaták* und *Szepessümeg* verteilte. Unsere Filie *Illésfalu* erhielt zum Kirchenbau von der Senioralhilfsanstalt 125 K, von der des Distriktes aber 100 K.

Die an unseren *Schulen* und durch dieselben geübte Wohltätigkeit fassen wir in folgendem zusammen: Für *Stipendien* am Obergymnasium spendeten: die Zipser XVI. städterer Sparkassa 60 K und die Iglóer Spar- und Kreditanstalt 40 K. Zu *Anschaffung von Belohnungsbüchern* spendeten Einzelne 217 K. An *Alumniattaxen* wurden 830 K, an *Schulgeldern* 1160 K erlassen. Zu *Stipendien* wurden 1463 K, zu *Prämien* und andern *Auszeichnungen* 420 K, zu sonstiger *Unterstützung* der Jugend 193'50 K verwendet.

In der *Volks- und Mädchenbürgerschule* wurde das *Schulgeld* an 30 Schüler, im Betrage von 422 K erlassen.

Die *Iglóer Spar- und Kreditanstalt* spendete der Mädchenbürger- und Elementarschule, desgleichen die *Zipser XVI-städter Sparkasse* 60—60 K.

Die *Schulsammlung* zu Gunsten der *Hilfsanstalt* betrug 73'60 K, für das *Waisenhaus zu Rozsnyó* 36'80 K.

An *Schriftverbreitung* ist zu verzeichnen: der »*Friedensbote*« hatte 36, der seit Sommer vorigen Jahres erscheinende »*Ev. Glaubensbote für die Zips*« hatte 43 Pränumeranten. Es wurden in manchen Häusern die »*Ev. családi Lapok* und »*Ev. Glocken*« gelesen. »*Gotthold*«-Kalender vergingen 77, »*Tranoscius*«-Kalender 55 Exemplare.

Ein erfreuliches Zeichen des wiedererwachenden Bibelinteresses ist es, dass die so schön ausgestattete »*Tausendbilderbibel*« von 53 Gemeindegliedern angeschafft wurde.

An die Schuljugend in den Filien und an deren Eltern wurden bei den Prüfungen und sonstigen Gelegenheiten diverse Schriften religiösen Inhaltes verteilt.

Vermögenstand der Gemeinde im Jahre 1908.

Zur Orientierung der Gemeinde möge hier der durch die zur Revision der Gemeinderechnungen entsendeten Kommission verfasste, durch die Gemeinde angenommene Bericht veröffentlicht werden:

Löbliches Presbyterium!

Löblich Ehrwürdige Gemeinde!

Die unterfertigten Mitglieder der Rechnungsrevisionskommission der Iglóer ev. Kirchengemeinde A. B. beehren sich dem löbl. Presbyterium und der löbl. ehrwürdigen Gemeinde über das Resultat der Revision der Gemeindecchlussrechnungen vom Jahre 1908 folgenden Bericht zu erstatten:

Wir haben die durch den Gemeindegassier unterbreiteten Rechnungen vom Jahre 1908 gewissenhaft geprüft, haben die Belege mit den einzelnen Posten verglichen, die das bewegliche Vermögen der Gemeinde bildenden Wertpapiere, Obligationen und Sparkassa-Einlagebüchel sorgfältig inventiert und uns in jeder Hinsicht von der Richtigkeit der Gemeindegerechnungen überzeugt.

I.

Die Gesamteinnahmen der Kirchengemeinde vom Jahre 1908 betragen 106.312'05 K,
 die Auslagen 112.046'32 K,
 also eine Unzulänglichkeit von 5.734'27 K.

Nach Ausweis der Rechnungen entfielen von diesen Summen:

a) auf Kirche, Elementar- und Mädchenbürgerschule
 38.817'37 K Einnahme und
 40.943'73 K Auslagen, also
 eine Unzulänglichkeit von 1.873'53 K;

b) auf das Obergymnasium 67.493'68 K Einnahme,
 71.102'59 K Auslage,
 somit eine Unzulänglichkeit von 3.607'91 K.

Das Defizit im Gemeindehaushalt verursachten die Unzulänglichkeit des vorigen Jahres, welche 1800 K ausmachte und eine Mehrausgabe von cirka 300 K. Das beim Gymnasium ausgewiesene Defizit wurde besonders durch die unaufschiebbaren Reparaturkosten der Turnhalle verursacht.

Die Unzulänglichkeit fällt durch die um 5000 K erhöhte jährliche Subvention von Seiten der Stadt Igló und durch die cirka 1000 Kronen bringende Schulsteuer in der Zukunft weg.

II.

Das gesamte mobile Vermögen der Gemeinde betrug Ende 1908:

1. Stammvermögen:

a) Kirchen- und Schulfonds:

	365.556'34	K,	
rückständige Zinsen	227'78	K,	
Kassarest	4.746'10	K,	
Summa	<u>370.530'22</u>	K,	weist
demnach gegen den vorjähr. Abschl. von	<u>391.31'88</u>	K	
eine Verminderung von	20.787'66	K	auf.

Die Summe von 16.391'39 K, welche die Kirchengemeinde zum Zahlen der Schulden des geerbten »Schwartz Vilma«-schen Hauses verwendete, ist mitinbegriffen.

b) Der Alumnilfond ergibt 22.438'40 K, was gegen den Rechnungsschluss d. J. 1907 v. 21.582'84 K,
eine Vermehrung von 855'56 K bedeutet.

2. Fonds:

a) Der Stand der Fonds der Elementar- und Mädchenbürgerschule und des Stipendialfonds des Obergymnasiums betrug 48.040'27 K.

b) Die separat verwalteten Fonds betragen am Ende des Jahres 1908 219.578'61 K. Die Gesamtsumme der Fonds betrug am Ende des Jahres 1908 267.618'88 K,
mit Schluss 1907 aber 240.674'98 K,
ergibt eine Vermehrung von 26.943'90 K, was ausser den bei einzelnen Fonds kapitalisierten Zinsen hauptsächlich das Ergebnis der »Loisch Eduard und Ottilia geb. Melczer«-schen, 20000 K betragenden Stiftung ist.

c) Der Gymnasialdarlehens- und Darlehens-Amortisationsfond betrug Ende 1908 25.590'61 K,
Ende 1907 29.384'70 K,
Verminderung demnach 3.794'40 K.

Das gesamte mobile Vermögen der Gemeinde, ohne den Gymnasial-Darlehens- und Darlehens-Amortisationsfond betrug mit Ende des Jahres 1908 686.178'11 K,
im Jahre 1907 682'960'40 K,
Vermehrung demnach 3.217'71 K.

III.

Das immobile Vermögen der Kirchengemeinde war am Ende des Jahres 1908 laut dem den Rechnungen beigelegten

Ausweis: 931.855'39 K, was gegen das Vermögen am Ende 1907 von 906.944'— K, eine Vermehrung von 24.911'39 K bedeutet.

Das gesamte mobile und immobile Vermögen der Kirchengemeinde war im Jahre 1908 1,618.033'50 K,
im Jahre 1907 1,589.904'40 K, demnach also eine Vermehrung von 28.129'10 K zu verzeichnen ist. Durch diese Vermögensvermehrung ist das Deficit des Jahres 1908 gedeckt.

Nachdem die zwei, von Elisabeth Weber geerbten Aktien der Popráder Stärkefabrik im Nominalwert von 200 K, welche im Rechnungsausweis mit 160 K aufgenommen sind, gänzlich wertlos wurden, nachdem die Aktiengesellschaft in der letzten Vergangenheit sich mit Deficit auflöste, beantragt die Kommission, den Wert der beiden Aktien aus den Rechnungen zu streichen.

Die Kommission beantragt weiterhin, dass aus dem durch die Kirchengemeinde verwalteten und 6891'39 K betragenden Diakonissenfond Kronenrenten im Nominalwert von 6000 K angekauft werden mögen. Die Zinsen des Fonds fallen dem Diakonissenfrauenverein zu.

Nachdem die Rechnungsrevisions-Kommission sich überzeugt, dass Kassier Andor Madarász die Rechnungen der Kirchengemeinde mit grösster Gewissenhaftigkeit und vollkommener Pünktlichkeit führt, treten wir mit der ergebenden Bitte vor das löbl. Presbyterium, dasselbe wolle dem Kassier für seine getreue Pflichterfüllung Dank und Anerkennung zollen und beantragen, dass demselben seitens der löbl. Gemeinde für das Jahr 1908 das Absolutorium erteilt werde.

Mit gebührender Hochachtung

Igló, am 18-ten März 1909.

Dobó Adolf m. p.
Schriftführer,

Dr. Walser Gyula m. p.
Pfarrer, Präses.

Folgens Kornél m. p.
Schulinspektor.

Langsfeld Géza m. p.

Guhr Márton m. p.

Széll Odön m. p.

Fischer Miklós m. p.

Volksbewegung im Jahre 1908.

Über die Fluktuation in unserer Gemeinde im Jahre 1908 haben wir folgendes zu berichten:

I. *Geboren und getauft* wurden insgesamt 60 (50) Kinder und zwar 28 (21) Knaben und 32 (29) Mädchen. Davon entfallen auf Igló 34 (31), auf Illésfalu 8 (9), auf Iglóhollópatak 2 (1), auf Otösbánya 3 (4), auf Iglóhuta 5 (4), auf Márkusfalu 2 (1), auf Szepessümeg 5, auf Vereshegy 1.

II. *Konfirmiert* wurden in der ganzen Gemeinde insgesamt 50 (28) Kinder und zwar 19 (15) Knaben und 31 (13) Mädchen.

III. *Verkündigt* wurden 14 (22) Paare, davon in Igló *getraut* 13 Paare und zwar 5 (8) Paare rein ev. A. B., 3 rein reformierte Paare und 5 (13) gemischte Paare. Von den bei uns kopulierten gemischten Paaren war in 2 (9) Fällen der Bräutigam, in 3 (1) Fällen die Braut röm. kath. Bei den in unserer Kirche geschlossenen 5 (13) gemischten Ehen kam das Übereinkommen bezüglich der konfessionellen Zugehörigkeit der Kinder in 2 (6) Fällen *zu Gunsten* unserer Kirche zustande. In 3 Fällen fand kein Übereinkommen statt.

IV. *Gestorben* und zur Grabesruhe eingesegnet wurden insgesamt 42 (45) Personen und zwar 20 (17) männlichen und 28 (15) weiblichen Geschlechtes. Davon entfallen auf Igló 24 (37), auf Illésfalu 3 (4), auf Iglóhollópatak 4 (1), auf Iglóhuta 2 (2), auf Szepessümeg 5, auf Otösbánya 4.

V. *Am heiligen Abendmahle* beteiligten sich insgesamt 736 (648) Kommunikanten und zwar aus der Muttergemeinde 320 (258), aus den Filien 416 (390); davon entfallen auf die Muttergemeinde 75 (72) Männer und 227 (220) Frauen, auf die Filien 189 (170) Männer und 227 (220) Frauen. An Krankenbetten wurde das heilige Abendmahl in 14 Fällen gespendet.

VI. Es fand im verflossenen Jahre ein *Austritt* statt.

VII. In die Gemeinde wurden folgende *neue Mitglieder* aufgenommen: Hering Dávid, Litschner György, Máriássy

Ödön, Wieland Ákos, Wehrheim Vilmos, Wiese Gyula, Rozlozsnik Simon und Thurzó Samu.

Kirchensitze erwarben sich die Frauen: Tasnády Aranka, Weber Anna, Placskó Amália, Frantz Amália, Róth Hermin, Litschner Adél, Kühbacher Paula; die Herren: Széll László, Marcsek Aladár, Stollmann József, Vas István und Danielisz Károly.
